

Zdanění příjmů z kapitálového majetku fyzických osob – podnikatelů a nepodnikatelů v České republice

Denisa Hábrová

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa Hábrová**
Osobní číslo: **M14021**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Zdanění příjmů z kapitálového majetku u fyzických osob – podnikatelů a nepodnikatelů v České republice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a vypracujte literární rešerši zaměřenou na problematiku zdanění příjmů z kapitálového majetku.

II. Praktická část

- Analyzujte vybrané případy zdanění příjmů z držby a prodeje kapitálového majetku u fyzických osob podnikatelů a nepodnikatelů v České republice a vypočítejte daňovou zátěž.
- Vyvodte aplikovatelné závěry a doporučení ke zdanění kapitálového majetku pro fyzické osoby podnikatele a nepodnikatele v České republice na základě zpracovaných analýz.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

JÍLEK, Josef. *Akciové trhy a investování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 656 s. ISBN 978-80-247-2963-3.

MISHKIN, Frederic S. *The economics of money, banking, and financial markets*. 11th edit. Boston: Pearson, 2016, 724 s. ISBN 978-1-292-09418-2.

MUSÍLEK, Petr. *Trhy cenných papírů*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 520 s. ISBN 978-80-86929-70-5.

PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ. *Daň z příjmů srozumitelně*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2015, 168 s. ISBN 978-80-7418-243-3.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2016*. 13. aktualiz. vyd. Praha: Vox, 2016, 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Vychytilová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2016**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2017**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10.5.2017

Jméno a příjmení: DENISA HÁBROVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této práce je analýza zdanění příjmů z kapitálového majetku fyzických osob – podnikatelů a nepodnikatelů v České republice. Teoretická část stručně popisuje finanční trh a jednu z jeho složek – trh cenných papírů a legislativní vymezení jeho instrumentů. Teoretická pasáž je zakončena problematikou zdanění kapitálového majetku včetně pojmů, které se v daňové oblasti často vyskytují. V praktické části jsou analyzovány případy daňového zatížení u podnikajících a nepodnikajících fyzických osob. Na závěr jsou poznatky shrnuty a jsou navržena doporučení pro přístup ke zdaňování kapitálového majetku.

Klíčová slova: daň, daňový systém, kapitálový majetek, fyzická osoba, podnikatel

ABSTRACT

The aim of this thesis is to analyze the income tax on capital assets of natural persons – entrepreneurs as well as non-entrepreneurs in the Czech Republic. The theoretical part briefly describes the financial market and one of its components – securities market and the legislative framework of its instruments. This section is concluded with the issue of taxation of capital assets, including terms frequently used in the taxation field. The practical part analyzes cases of tax burdens imposed on natural persons – entrepreneurs and non-entrepreneurs. In the end, the findings are summarized and followed by suggestions regarding the capital assets taxation approach.

Keywords: Tax, Tax System, Capital Assets, Individual Entrepreneurs, Non-Entrepreneurs

“Musíš se mnoho učit, abys poznal, že málo víš.”

Michel de Montaigne

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 FINANČNÍ TRH	12
1.1 POZICE FINANČNÍHO TRHU VE FINANČNÍM SYSTÉMU	12
1.2 DISTRIBUTOŘI FINANČNÍCH SLUŽEB V ČESKÉ REPUBLICE	13
1.2.1 Bankovní sektor	13
1.2.2 Nebankovní sektor	14
1.2.3 Sektor pojišťovnictví.....	15
1.2.4 Ostatní finanční instituce.....	16
1.3 KLASIFIKACE FINANČNÍHO TRHU.....	16
2 TRH CENNÝCH PAPÍRŮ	18
2.1 ČLENĚNÍ TRHU CENNÝCH PAPÍRŮ	18
2.2 ZÁKLADNÍ INSTRUMENTY VYSTUPUJÍCÍ NA TRHU CENNÝCH PAPÍRŮ.....	20
2.2.1 Dluhové cenné papíry	20
2.2.2 Kapitálové cenné papíry.....	20
2.2.3 Ostatní cenné papíry.....	21
3 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA CENNÝCH PAPÍRŮ V ČESKÉ REPUBLICE	22
4 ZÁKLADNÍ DAŇOVÉ POJMY	23
4.1 DEFINICE A VLASTNOSTI DANĚ	23
4.2 FUNKCE DANĚ	23
4.3 ZÁKLADNÍ KONSTRUKČNÍ PRVKY DANÍ	24
4.3.1 Daňový subjekt.....	24
4.3.2 Předmět daně	25
4.3.3 Osvobození od daně	25
4.3.4 Zdaňovací období.....	26
4.3.5 Základ daně	26
4.3.6 Odpočty	26
4.3.7 Sazba daně.....	27
4.3.8 Slevy na dani	27
4.4 POŽADAVKY KLADE NÉ NA DAŇOVÝ SYSTÉM.....	28
4.5 KLASIFIKACE DAŇOVÉHO SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY	30
4.5.1 Přímé daně v daňovém systému ČR.....	30
4.5.2 Nepřímé daně v daňovém systému ČR	30
4.5.3 Ostatní specifické daňové příjmy.....	31
5 ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU	33
5.1 VÝNOSY Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU	33
5.1.1 Kapitálové zisky	33
5.1.2 Běžné výnosy	33
5.2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	34
5.2.1 § 8 ZDP – Příjmy z kapitálového majetku	34
5.2.2 § 7 ZDP – Příjmy ze samostatně výdělečné činnosti	35
5.2.3 § 10 ZDP – Ostatní příjmy	36

5.2.4	§4 ZDP – Osvobození od daně.....	36
5.2.5	§ 38d ZDP – Institut srážkové daně	36
5.3	VLIV PŘÍJMŮ Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU NA SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	37
6	ZÁVĚR TEORIETICKÉ ČÁSTI	38
II	PRAKTICKÁ ČÁST	39
7	ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY	40
7.1	OSVOBOZENÍ DROBNÝCH KAPITÁLOVÝCH ZISKŮ	40
7.2	ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ	41
7.3	UPLATŇOVÁNÍ VÝDAJŮ SPOJENÝCH S PRODEJEM	42
7.4	KOMPENZACE KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ	43
7.5	ZDANĚNÍ BĚŽNÝCH VÝNOSŮ.....	45
7.6	ZDANĚNÍ PROSTŘEDKŮ NA BĚŽNÉM ÚČTU URČENÉM PRO PODNIKÁNÍ.....	46
8	ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU NEPODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY	47
8.1	OSVOBOZENÍ FORMOU „ČASOVÉHO TESTU“	47
8.2	ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÝCH VÝNOSŮ	48
8.3	UPLATŇOVÁNÍ VÝDAJŮ SPOJENÝCH S PRODEJEM	49
8.4	ZTRÁTA PŘI PRODEJI KAPITÁLOVÉHO MAJETKU.....	50
8.5	ZDANĚNÍ BĚŽNÝCH VÝNOSŮ.....	51
8.6	ZDANĚNÍ PROSTŘEDKŮ NA OSOBNÍM BĚŽNÉM ÚČTU	52
8.7	SMLOUVA O BUDOUCÍM PRODEJI	52
9	ZÁVĚREČNÁ SHRNTÍ A DOPORUČENÍ	54
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ	60

ÚVOD

Daně jsou jedním z charakteristických rysů vyspělé společnosti. Tyto zákonem uložené platby postihují téměř všechny obyvatele na daném území. S rostoucí oblibou investic do různých finančních nástrojů vzrůstá také důraz daňových zátěží uvalených na nakládání s kapitálovým majetkem.

Tato práce si klade za cíl nalézt takové řešení, které bude splňovat požadavky poplatníka na optimální daňovou povinnost, ale bude také v souladu s platnou legislativou v České republice.

V teoretické části, která je první ze dvou primárních kapitol, je proveden průzkum literárních zdrojů. První dvě kapitoly jsou věnovány finančnímu trhu a trhu cenných papírů, jenž zachycují stav převážné většiny finančních instrumentů zahrnovaných do kapitálového majetku. Následující kapitola stručně definuje zákonná omezení, na které lze v České republice narazit. Čtvrtá a pátá kapitola pojednávají o problematice daňové. První z nich je zaměřena na objasnění některých pojmů, jenž se dále v práci nacházejí a jsou podstatné pro správné pochopení teorie zdanění kapitálového majetku. Poslední část se věnuje přímo kapitálovému majetku a jeho začlenění do daňového systému.

Praktické příklady, které slouží k názornému rozboru jednotlivých situací u podnikatelů i nepodnikatelů, následují v části praktické. Konkrétní případy zahrnují stanovení základu daně, ale také výši daňové povinnosti, která představuje finanční zátěž poplatníka.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této práce je nalézt aplikovatelná východiska pro zdanění kapitálového majetku u podnikajících a nepodnikajících fyzických osob, které bude v souladu s platnou legislativou. Za dílčí cíl je považováno získání co nejnvýhodnějšího řešení pro jednotlivé modelové situace.

V první části jsou teoretické poznatky získané rešerší literárních zdrojů zanalyzovány a vysvětleny pro orientaci jak v oblasti finančního trhu a jeho segmentů tak v problematice daňové.

V následující části dochází k analýze a rozboru jednotlivých praktických příkladů z oblasti zdanění kapitálového majetku. Pomocí metody komparace jsou případně porovnány varianty akceptující právní pravidla s nejlepší možnou další variantou.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANČNÍ TRH

Jak uvádí Rejnuš (2016, s. 24) ekonomické subjekty nehosподаří vždy s vyrovnaným rozpočtem. V moderních ekonomikách je naprosto běžné, že se u těchto subjektů může nacházet přebytek finančních prostředků nebo naopak jejich situace vyžaduje přísun prostředků, kterými momentálně nedisponují.

Tuto přerozdělovací funkci v moderní ekonomice zastává finanční trh. Tento trh zahrnuje takové nástroje a instituce, které dokážou zabezpečit přenos finančních prostředků. Subjekty finančního trhu mohou být jak osoby fyzické, tak právnické, které jsou motivovány účastnit se finanční reorganizace jako nabyvatelé či poskytovatelé finančních prostředků. (Rejnuš, 2016, s. 24)

Dle Jílka (2009b, s. 63) si lze finanční trh představit jako běžný trh, kde se setkává nabídka s poptávkou respektive nákup a prodej. Obecný trh lze rozdělit na trh zboží a služeb, trh práce a půdy a trh finanční. Na posledně jmenovaném fungují nabídka a poptávka po financích a kapitálu. Na straně nabídky vystupují poskytovatelé se svými úsporami a na straně poptávky subjekty, které peníze či kapitál požadují. Předpokladem pro fungování trhu je motivace obou zúčastněných stran na trhu vystoupit, ale také existence zprostředkovatelů obchodů, které se na trhu odehrávají. Finanční trh je stálou součástí tržního systému.

1.1 Pozice finančního trhu ve finančním systému

Jak uvádí Rejnuš (2016, s. 24) finanční systém nelze oddělit od systému ekonomického. Tato složitá spleť vztahů zabezpečuje důležité činnosti v rámci celé ekonomiky. Mezi primárně zabezpečované funkce, které poskytuje finanční trh finančnímu systému, řadíme funkci kreditní a depozitní. Pokud ale vnímáme celý systém obecně, je víc než zřejmé, že bez finančního trhu by nedošlo ani k pokrytí ostatních funkcí systému.

Dojde-li k uložení úspor či přeměně peněz na finanční kapitál pomocí investic, hovoříme o funkci depozitní. Kreditní funkce naopak umožňuje nashromážděné prostředky poskytnout veřejnosti a tím podpořit ekonomický růst. (Rejnuš, 2016, s. 25)

Autor (Rejnuš, 2016, s. 25) dále uvádí, že schopnost přeměny finančních institutů na peníze je označována jako funkce likvidity. Za finanční nástroj s nejvyšší likviditou je označována hotovost. Jednou z vlastností finančního systému je rovněž možnost rozložit své finanční účasti a tím snížit podstupované riziko (funkce ochrany proti riziku).

Realizace plateb prostřednictvím prokazatelného a transparentního zajištění je popisována jako platební funkce. Uvažujeme-li o uchování kupní síly ekonomických subjektů, máme na mysli funkci uchování bohatství. Poslední je politická funkce, která má za účel regulaci celého ekonomického systému pomocí fiskální a monetární politiky státu.

1.2 Distributoři finančních služeb v České republice

Na finančním trhu lze nalézt dva typy distributorů – finanční instituce neboli bankovní poskytovatelé finančních služeb a zprostředkovatelé finančních služeb. Nad těmito subjekty je vykonáván dohled jak v oblasti dodržování zákonů, tak při vydávání licence pro činnost subjektu. Až na několik výjimek vykonává v České republice tento dohled Česká národní banka. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Finanční instituce jsou takové subjekty, které vytváří finanční produkt, službu nebo nástroj. Ty pak může poskytovatel prostřednictvím svých zaměstnanců distribuovat koncovým zákazníkům. Oproti tomu zprostředkovatelé produkty, služby nebo nástroje, které vytvoří finanční instituce, prodají konečnému spotřebiteli. Můžeme se setkat např. s makléři a agenty, pojišťovacími zprostředkovateli apod. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Jak uvádí Rejnuš (2016, s. 55) v praxi je často udávané členění institucí působících na finančním trhu na subjekty bankovní a nebankovní, subjekty sektoru pojišťovnictví a další instituce.

1.2.1 Bankovní sektor

Ucelenou bankovní soustavu, jak lze dle Rejnuše (2016, s. 56) také označit bankovní systém, udávají centrální banka, komerční banky a jim podobné instituce.

Centrální banka

Ústřední banka zabezpečuje v dvoustupňovém bankovním systému dohled nad ostatními institucemi. Ve vyspělých zemích jde o nezávislou instituci, která rozhoduje bez vztahu k vládě. Primárním cílem je zajišťování síly národní měny a peněžní stability. V České republice vykonává tuto funkci Česká národní banka. (Rejnuš, 2016, s. 57)

Banky

Banky jsou právnické osoby, které získaly licenci ČNB pro bankovní podnikání. Tyto subjekty jsou oprávněny přijímat vklady a zároveň poskytovat úvěry. Bankovní činnost

podléhá v ČR přísné regulaci, která má za cíl zajistit finanční stabilitu a bezpečnost vkladů veřejnosti. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Družstevní záložny

Družstevní záložny, nazývané také jako úvěrová a spořitelní družstva, jsou založeny na principech družstev. Uvažujeme-li o širší ekonomické podstatě, lze je označit jako banky, jejichž posláním je poskytovat finanční prostředky vlastním členům. Dohled nad družstevními záložnami v České republice vykonává Česká národní banka, avšak většina těchto institucí se již transformovala na banky, které známe z dnešní podoby. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Banky a družstevní záložny lze souhrnně označit jako úvěrové instituce, čímž se liší od institucí ostatních. Typickým rysem úvěrových institucí není, jak se nabízí, možnost úvěry poskytovat, ale oprávnění přijímat od veřejnosti vklady a nakládat s nimi. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

1.2.2 Nebankovní sektor

Investiční společnosti, investiční fondy a podílové fondy

Jak uvádí Rejnuš (2016, s. 93) investiční fondy jsou na základě získané licence zmocněny vykonávat funkce obhospodařovatele, administrátora a správce majetku. Nejčastěji mají podobu akciových společností zřízených jako dceřiné společnosti běžných bank.

Investiční fondy jsou charakteristické právní subjektivitou a disponují tedy vlastní samosprávou, oproti tomu fondy podílové tuto vlastnosti nemají a je nutné, aby měly správce v podobě licencované finanční instituce. (Rejnuš, 2016 s. 94)

Gardner, Mills a Cooperman (2005, s. 14) definují investiční společnosti jako organizace, jejichž prostřednictvím lze pomocí malých finančních prostředků naplnit fond, který lze investovat do rozličných finančních nástrojů.

Penzijní společnosti a penzijní fondy

Tento typ institucí slouží k zajištění klidného stáří pomocí důchodového spoření. Úspory veřejnosti jsou rozděleny do variací investičních nástrojů s předpokladem, že dojde k jejich zhodnocení. Jedná se o komerční produkt. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Hrdý (2005, s. 195) doplňuje, že penzijním společností je dovoleno sbírat finanční prostředky od zúčastněných i státu a současně s nimi disponovat a vyplácet dávky. O vzniku penzijního fondu rozhoduje Ministerstvo financí.

Obchodníci s cennými papíry

Obchodování s cennými papíry je vymezeno zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu a pro jeho realizaci je nutné získání povolení centrální banky, které reguluje rozsah a podnikatelských činností. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Rejnuš (2016, s. 92) člení obchodníky na brokery a dealery. Brokeři jsou oprávněni obchodovat s cennými papíry pouze na příkaz a účet svého klienta. Dealeři tyto obchody provádí vlastním jménem a na vlastní účet, což vyžaduje dostatečné množství kapitálu. Nezapomíná také na nejvýznamnější obchodníky, kterým patří nejvyšší licence, a to komerční banky.

Mishkin (2016, s. 72) upřesňuje, že brokeři mají na starost spojení prodejce a pořizovatele finančního instrumentu za účelem vypořádání obchodu, kdežto dealeři nakupují a prodávají při stanovených cenách na vlastní účet.

Burzy

Rejnuš (2016, s. 97) označuje burzy jako „organizované regulované trhy, které jsou licencovanými finančními institucemi“. Dále také uvádí, že předmětem činnosti takového organizace je sestrojování nabídky a poptávky cenných papírů a jiných finančních instrumentů. Důsledkem činnosti burzy je tvorba kurzů (v místě střetu nabídky a poptávky), zabezpečování obchodů a zvyšování tržní likvidity.

1.2.3 Sektor pojišťovnictví

Pojišťovny

Proti finančnímu riziku v podobě ztráty při pojistné události se je možné zajistit pomocí služeb pojišťovny. Odměnou pro instituci je pojistné sjednané při sestavení smlouvy o službě. Principem pojišťovnictví je rozložení rizika mezi pojištěné. (Ministerstvo financí ČR, © 2013)

Zajišťovny

Za zajišťovnu se označuje právní instituce, která na sebe přebírá rizika pojišťovny, a tím pojišťovnu „pojistí“. (Česká asociace pojišťoven, © 2014)

1.2.4 Ostatní finanční instituce

Na finančním trhu se nachází široká škála dalších subjektů. Obecně se lze na ně podívat z hlediska udělené licence. Instituce licencované mohou být fyzické či právnické osoby, jejichž jednání je regulováno institucí vykonávající funkci dozorce (např. ratingové agentury, státní fondy apod.). Subjekty bez licence pak mohou mít podobu neregulovaných trhů, nebankovních společností zajišťujících faktoring, forfaiting a leasing, apod. (Rejnuš, 2016, s. 109-110)

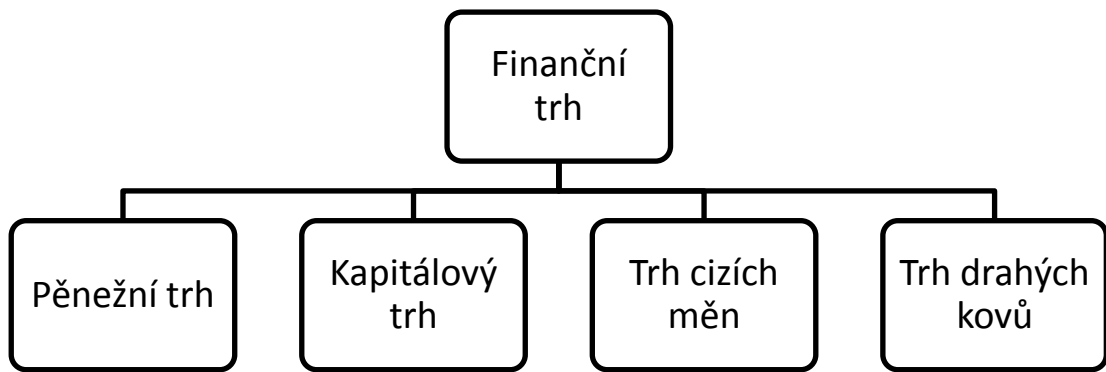
1.3 Klasifikace finančního trhu

Pavlát a kolektiv (2003, s. 21) přistupují ke členění finančního trhu do tří segmentů dle zjednodušeného množství emitovaných finančních instrumentů – peněz, cenných papírů a derivátů a depozitních a úvěrových instrumentů. Oblasti trhu vymezuje na trh peněžní, úvěrový a kapitálový.

Rejnuš (2016, s. 43) upouští od trhu úvěrového, avšak přidává trh drahých kovů a trh cizích měn. Trh peněžní je charakteristický obchodováním s krátkodobými nástroji. Tyto instrumenty vykazují nízké riziko, ale také nízký výnos. Pozitivními faktory jsou vysoká likvidita a bezpečnost. Tento trh dále člení na trh krátkodobých úvěrů a krátkodobých cenných papírů.

Kapitálový trh se liší od trhu peněžního především časovým hlediskem. Na jeho půdě vystupují instrumenty střednědobého a dlouhodobého charakteru, které lze považovat za rizikovější, avšak víc výnosné. (Pavlát, 2003, s. 21)

Trh cizích měn zahrnuje trh devizový, na kterém vystupují jako nástroje bezhotovostní formy cizích měn, a trh valutový, kde se jedná o formy hotovostní. Čtvrtý článek finančního trhu slouží k nakládání s drahými kovy, které jsou z historického hlediska považovány za finanční nástroje také. (Rejnuš, 2016, s. 46)

Obrázek 1 Klasifikace finančního trhu (Rejnuš, 2016, s. 43); zpracování vlastní

2 TRH CENNÝCH PAPIRŮ

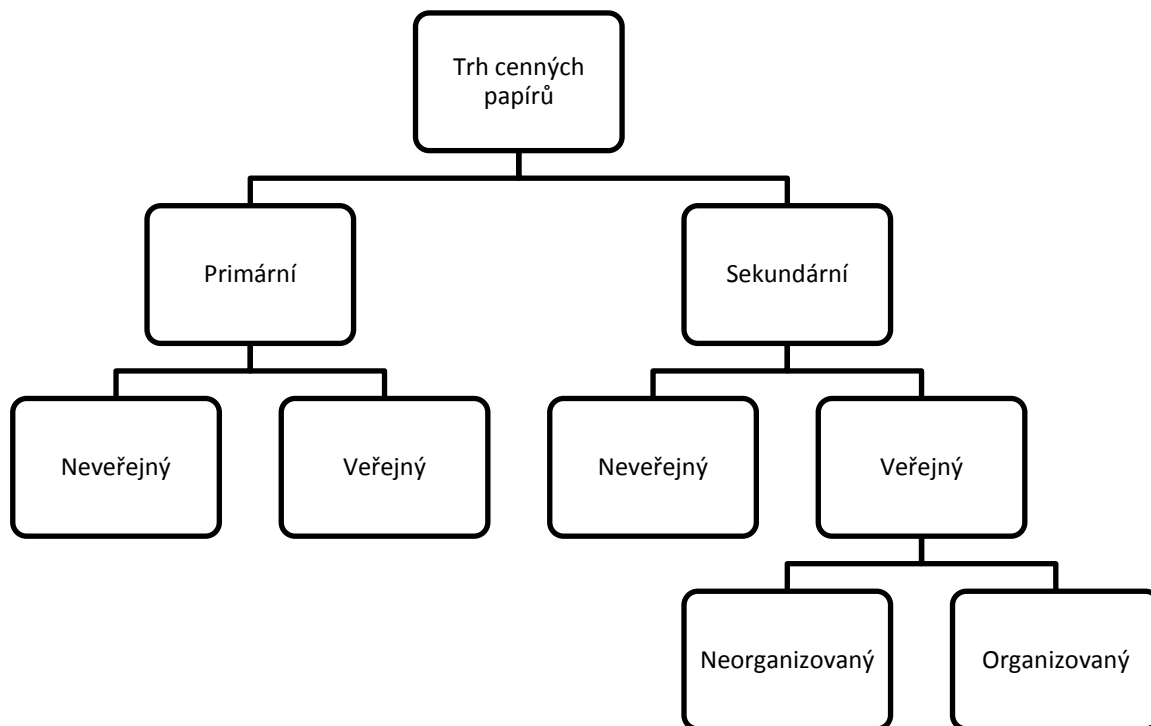
Jak uvádí Musílek (2011, s. 34) trh cenných papírů lze definovat jako splet' ekonomických vztahů a subjektů zajišťujících pohyb cenných papírů nebo derivátů.

2.1 Členění trhu cenných papírů

Dle Mishkina (2016, s. 71) lze trh všeobecně rozdělit ze dvou pohledů na primární a sekundární. V sektoru primárním vystupují nově vzniklé cenné papíry, které jsou prodávány prvotním zájemcům. Na sekundárním trhu je pak možné tyto již jednou vydané nástroje znovu prodat, což v důsledku znamená, že je obchod vypořádán pouze mezi prodávajícím a kupujícím a nijak se nedotkne organizace cenný papír vydávající.

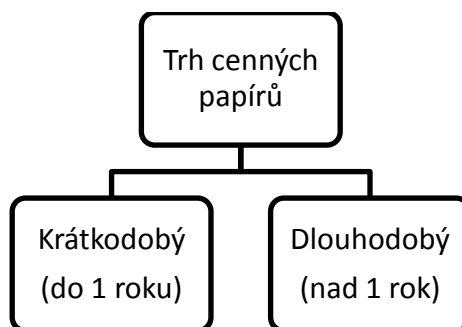
Rejnuš (2016, s. 48) upřesňuje, že primární i sekundární trh může nabývat podoby veřejné či neveřejné. Jak vyplývá z názvu, veřejného trhu se může účastnit veřejnost bez omezení. Obchody jsou vypořádávány zpravidla při nejvyšší nabídnuté ceně. V části neveřejné figurují pouze soukromé smluvní obchody, které jsou realizovány za předem stanovených cen.

Zůstaneme-li u dělení, které uvádí Rejnuš (2016, s. 47) je potřeba doplnit strukturu sekundárního veřejného trhu. Veřejné místo, kde se obchoduje s vydanými cennými papíry, které byly již jednou prodány, můžeme dále rozdělit na trh organizovaný a neorganizovaný. Má se za to, že podobu pořadatele na organizovaných trzích může zastávat burza či jiný licencovaný pořadatel. Principem takovéto tržní správy je párování nabídky a poptávky za účelem vzniku kurzů, které by měly odrážet spravedlivou tržní cenu. Pokud je sekundární část veřejného trhu neorganizovaná, probíhá například prostřednictvím komerční banky či jiného distributora finančního trhu, který obchod zprostředkuje a vypořádá.

Obrázek 2 Dělení trhu cenných papírů dle Rejnuše (2016, s. 47),
zpracování vlastní

Pavlát a kol. (2005, s. 22) uvádějí další rozdělení trhu cenných papírů dle splatnosti nástrojů, které na něm figurují, na trh krátkodobý a dlouhodobý. Na trhu krátkodobém vystupují instrumenty s dobou splatnosti do jednoho roku. Můžeme tedy říci, že jde o součást trhu peněžního. Mezi nejčastější instrumenty, které zde nalezneme, řadíme státní pokladniční poukázky a depozitní certifikáty s krátkodobou dobou splatnosti. Dlouhodobé nástroje jsou charakteristické pro trh kapitálový. Jedná se o takové instrumenty, které mají dobu splatnosti delší než 1 rok.

Obrázek 3 Dělení trhu cenných papírů dle Pavláta (2005, s. 22), zpracování vlastní

Další způsob pojetí trhu cenných papírů je dle obchodovaných nástrojů. Obchodovat je možné s akciovými nástroji, dluhovými nástroji nebo finančními deriváty. Všechny tyto instrumenty mohou nabývat podoby krátkodobé i dlouhodobé. Na trh cenných papírů lze také nahlédnout z pohledu územního. Tam rozeznáváme domácí neboli národní trhy, trhy zahraniční, které jsou determinovány podmínkami země, kde se obchoduje, a euro trhy, které disponují eurofinančními nástroji. (Musílek, 2011, s. 34)

2.2 Základní instrumenty vystupující na trhu cenných papírů

Jílek (2009b, s. 98) charakterizuje cenný papír jako „*zastupitelný a převoditelný finanční nástroj*“. Cenné papíry dělí do dvou základních forem – dluhové cenné papíry a kapitálové cenné papíry.

2.2.1 Dluhové cenné papíry

Dluhové cenné papíry vznikají za účelem opatření finančních prostředků pro subjekt. Jejich majitelé disponují právem na splacení jeho nominální hodnoty a výnosů s ním spojených. Dluhopisy mohou být realizovatelné v krátkodobém i dlouhodobém hledisku. Z krátkodobých dluhových cenných papírů, které jsou obchodovatelné na peněžním trhu, rozeznáváme např. státní pokladniční poukázky, depozitní certifikáty či směnky. Na trhu kapitálovém jsou obchodovatelné dlouhodobé dluhopisy, které jsou často souhrnně označovány jako obligace. (Rejnuš, 2016, s. 202)

Kohout a Hlušek (2002, s. 177) definují rozdělení dluhopisů dle jejich emitenta. Dluhové papíry, které vydává stát, jsou označovány za bezrizikové. To nutně neznamená, že při jejich pořízení nepodstoupí investor riziko, ale lépe to lze chápat jako důvěryhodnost emitenta. Druhou skupinu tvoří dluhopisy emitované soukromým sektorem.

Radová, Dvořák a Málek (2013, s. 226) uvádí, že předmětem daně příjmů fyzických osob v ČR jsou dva druhy výnosů plynoucí z dluhových cenných papírů. Prvním z nich jsou kuponové výnosy, které lze získat z odchylky mezi částkou vyplácenou v době splatnosti a emisní hodnotou při jejich vydání. Druhým typem příjmů jsou kapitálové výnosy, které plynou z odlišnosti mezi cenou při prodeji a při nákupu.

2.2.2 Kapitálové cenné papíry

Jílek (2009a, str. 22) uvádí akcie jako nejčastější formu kapitálových neboli majetkových cenných papírů. Nejčastější podoba akcií je kmenová a prioritní. S kmenovou akcií je

spojeno právo podílet se na zisku či ztrátě organizace, na jejím řízení a na vypořádání z důvodu její likvidace. Naopak akcie prioritní je charakteristická tím, že má ve všech vypořádáních přednost před kmenovou akcií jako jistou formu odměny za vzdání se podílu na řízení organizace.

Radová, Dvořák a Málek (2013, s. 277) definují tři druhy výnosů, které jsou zahrnovány do zákona o daních z příjmů fyzických osob, a podléhají tak zdanění. Prvním z nich jsou dividendy, které lze stejně jako u dluhových instrumentů získat z odchylky mezi částkou vyplácenou v době splatnosti a emisní hodnotou při jejich vydání. Druhým jsou výnosy kapitálové, jenž vyplývají z odlišnosti mezi cenou v okamžiku nákupu a prodeje. Posledním typem výnosu je pak příjem, který je získán realizací předkupního práva při manipulaci s akcií.

2.2.3 Ostatní cenné papíry

Ptáčková Mísařová a Otavová (2015, s. 114) uvádějí třetí skupinu instrumentů, mezi které řadí specifické druhy jako např. opce, skladištní listy nebo zemědělské skladní listy.

3 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA CENNÝCH PAPÍRŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Obecný rámec vymezení cenných papírů v České republice najdeme v právním předpise 89/2012 Sb. Občanský zákoník díle 4. Najdeme zde obecná ustanovení, formulace týkající se zaknihovaných cenných papírů a postup při přeměně zaknihovaného cenného papíru na cenný papír a naopak. (Doleček, 2015)

Dalšími právními předpisy spojenými s úpravou cenných papírů pak dále jsou:

- 6/1993 Sb., zákon o České národní bance, jako předním subjektu vykonávajícím dohled na cennými papíry;
- 15/1998 Sb., zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, upřesňující pravomoci institutů vykonávající dohled na kapitálovém trhu
- 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích, který upravuje především smlouvy zahrnující cenné papíry a agendu spojenou s akciovou společností;
- 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, poskytující informace o nakládání se směnkami a šeky;
- 190/2004 Sb., zákon o dluhopisech, upravující dluhové cenné nástroje;
- 307/2000 Sb., zákon o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů;
- 240/2013 Sb., zákon o investičních společnostech a investičních fondech regulující pravidla v oblasti investic;
- 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu, který upravuje obchodování s cennými papíry, jejich nabídky a veřejné dražby, systém vypořádání, ochranu účastníků obchodů atd.;
- 292/2013 Sb., zákon o zvláštních soudních řízeních, kde lze nalézt informace o nakládání s listinami. (Doleček, 2015)

4 ZÁKLADNÍ DAŇOVÉ POJMY

Aby mohlo dojít k samotnému výběru daně, je nutné ji jednoznačně vymezit.

4.1 Definice a vlastnosti daně

Dle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 11) je daň povinná, zákonem stanovená platba, která naplňuje veřejný rozpočet a je nenávratná, zpravidla neúčelová a neekvivalentní.

Povinnost daně je stanovena z toho důvodu, aby nedocházelo k nezájmu o financování veřejných statků ze stran jejich uživatelů, neboť je obtížné vyčlenit někoho z jejich spotřeby. Jelikož platba daní omezuje svobodu jednotlivce, je důležité, aby její povinnost byla uložena zákonem. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 10) Takto lze také daň rozlišit od poplatku, který je zpravidla poskytován dobrovolně. (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 11)

Cílem výběru daní je veřejný rozpočet (popřípadě nadnárodní rozpočet – např. rozpočet Evropské Unie), protože vybrané peněžní prostředky jsou použity pro uspokojování společných potřeb společnosti (např. vzdělání, obrana státu apod.). Daň není vrácena jejímu poplatníkovi zpět, a proto se nejedná o půjčku ale nenávratnou platbu. Současně s platbou daně nevzniká poplatníkovi žádný nárok na protislužbu. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 10)

Vančurová a Láchová (2016, s. 10) uvádějí, že pro daň je typická její neekvivalentnost. V tomto případě se jedná o míru podílu na spotřebě veřejných statků, která není závislá na jeho příspěvku do veřejného rozpočtu. Poslední z vlastností daně – neúčelnost vyjadřuje fakt, že obvykle není možné určit cíl financování z vybrané daně. V tomto směru lze však nalézt i výjimku. Výstavba dopravní infrastruktury je primárně financována z příjmů ze silniční daně.

V současné době je platba daně přijímána pouze ve formě peněžní (Vančurová a Láchová, 2016, s. 11)

4.2 Funkce daně

Daně v moderní společnosti mohou plnit různé funkce. Kubátová (2016, s. 19) mezi nejdůležitější z funkcí řadí fiskální, alokační, redistribuční a stabilizační. Vančurová a Láchová (2016 s. 12) ještě doplňují funkci stimulační.

Schopnost přispět k naplnění veřejného rozpočtu označujeme za funkci fiskální. Tato funkce je značně ovlivnitelná změnami ve výši nominálních sazeb daní, avšak ne pouze v pozitivním smyslu slova. U některých jedinců může zvýšení daňové sazby vyvolat vyšší snahu daní se vyhnout a tím přispívat do rozpočtu méně. Pokud uvažujeme také opačným směrem, může snížení daně motivovat i dosud vyhýbající se poplatníky k platbě a tím naplnit veřejný rozpočet vyšší mírou. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 11)

Pokud efektivnost tržních mechanismů selhává, přichází na řadu funkce alokační. Tato funkce pomáhá přiblížit se k představě o optimálním rozvoji společnosti. Stát ji může podpořit pomocí daňových úlev či zvýhodnění, které lze také označit za nepřímou daňovou podporu. (Kubátová, 2016, s. 19)

Redistribuční funkce je dle Kubátové (2016, s. 19) dána odlišným chápáním přerozdělených důchodů společností, které nemusí být tržně efektivní rozdělení po vůli. Z tohoto důvodu může stát eliminovat rozdíly tím, že od movitějších vybere daně ve větší míře a tyto prostředky poskytne méně bohatým pomocí transferů. Jelikož je obtížné stanovit, jak je subjekt bohatý, používá se pro určení výše daně základna, z níž pak dochází k jejímu samotnému výpočtu.

Ke zmírnění kolísání ekonomického cyklu slouží stabilizační funkce daní. Nachází-li se cyklus ve fázi ustrnutí, je možné podpořit jej prostředky, které do rozpočtu přišly ve fázi rozvoje, kdy pomohly ochránit ekonomiku „přehřátím“. Jelikož je daň všeobecně vnímána pro poplatníky jako nežádoucí, využívá stát stimulační funkce, kterou dokáže jednotlivé subjekty motivovat. Typickým příkladem je daňová úspora, která dovoluje podnikatelům odečíst si ztrátu z předmětu činnosti a tím odvést nižší daň. Můžeme se také setkat s negativní formou motivace, kdy podnik, porušující určitá pravidla může být podroben dani vyšší. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 13)

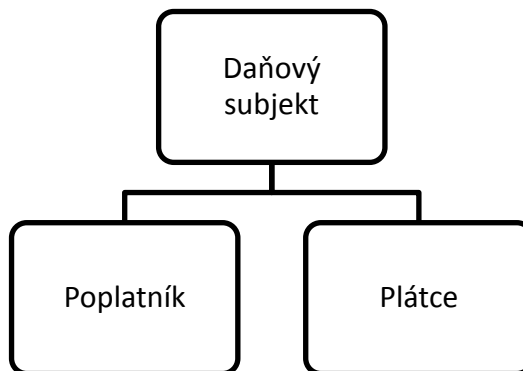
4.3 Základní konstrukční prvky daní

Konstrukční prvky daní přispívají k míře dopadu daní na subjekty.

4.3.1 Daňový subjekt

Dle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 11) je za daňový subjekt považována osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň. Mezi daňové subjekty řadíme daňového poplatníka a plátce. O poplatníkovi lze říci, že je povinen daň strpět na vlastních prostředcích a tím

nést daňové břemeno. Plátce je naopak ten, kdo je pouze povinen daň vybranou či sraženou jiným subjektům odvést do veřejného rozpočtu.

Obrázek 4 Typy daňových subjektů (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 11), zpracování vlastní

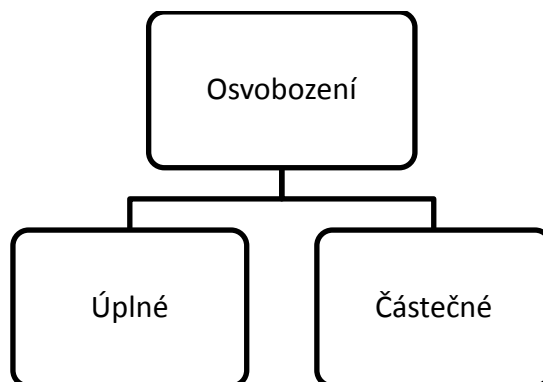
Plátce a poplatník mohou být v mnoha případech stejný subjekt jako např. při výběru daně z nemovitých věcí.(Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 11)

4.3.2 Předmět daně

Peková (2005, s. 252) uvádí, že předmětem daně je cokoliv, co dani podléhá. Vančurová a Láchová (2016, s. 17) definují předmět zdanění jako hlavu, majetek, spotřebu nebo důchod.

4.3.3 Osvobození od daně

Jako osvobození od daně označujeme takovou část předmětu daně, která dani nepodléhá a úkolem poplatníka není ji do předmětu daně zahrnout. Osvobození pak může nabývat formy částečné a úplné. Pokud je osvobozena určitá částka a výše o jakou je tato míra překročena, hovoříme o částečném osvobození. V případě úplného osvobození je třeba splnit všechny přesně stanovené podmínky. Pokud je tedy částka převyšena, nemůže se osvobození uplatnit ani na část, která podmínkám vyhovuje a dani podléhá množství celé. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 19 – 20)

Obrázek 5 Druhy daňového osvobození dle Vančurové a Láchové (2016, s.19),
zpracování vlastní

4.3.4 Zdaňovací období

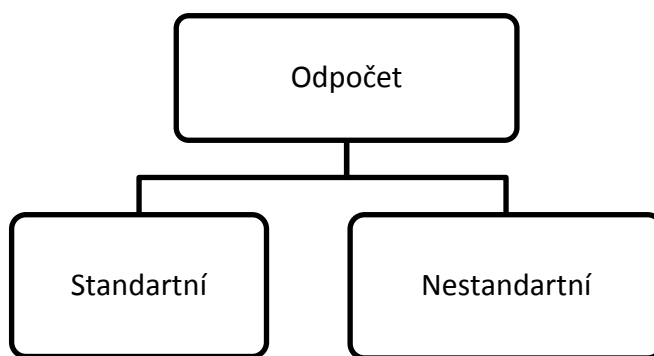
Zdaňovací období je doba, za kterou se daň hradí. Daň může mít předem stanovené období, za které se vybírá nebo se odvádí do veřejného rozpočtu pouze tehdy, nastane-li k tomu příležitost. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 37)

4.3.5 Základ daně

Ptáčková Mísařová a Otavová (2015, s. 12) uvádějí základ daně jako peněžně či v měrných jednotkách vyjádřené množství odpovídající předmětu daně. Takto stanovený základ lze dále pro výpočet daně upravovat např. pomocí odpočtů.

4.3.6 Odpočty

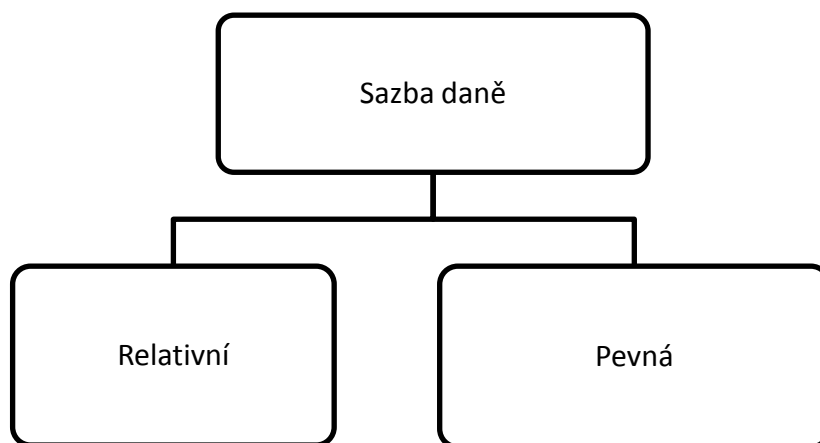
Odpočty se dle Vančurové a Láchové (2016, s. 23) dělí na standardní a nestandardní. Standardní odpočty je možné uplatnit při splnění předem stanovených podmínek, jako pevnou část k odpočtu. Nestandardní odpočty mohou být limitně omezeny a uplatněny pouze v prokazatelné výši.

Obrázek 6 Druhy odpočtů dle Vančurové a Láchové (2016, s. 23),
zpracování vlastní

4.3.7 Sazba daně

Sazba daně označuje algoritmus, který ze základu daně stanoví poplatníkovou daňovou povinnost. V praxi může mít povahu pevnou nebo relativní. Pevná sazba daně se týká specifických základů daně uvedených ve fyzických jednotkách. Naopak relativní sazba daně se použije, je-li základ daně hodnotový. (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 13)

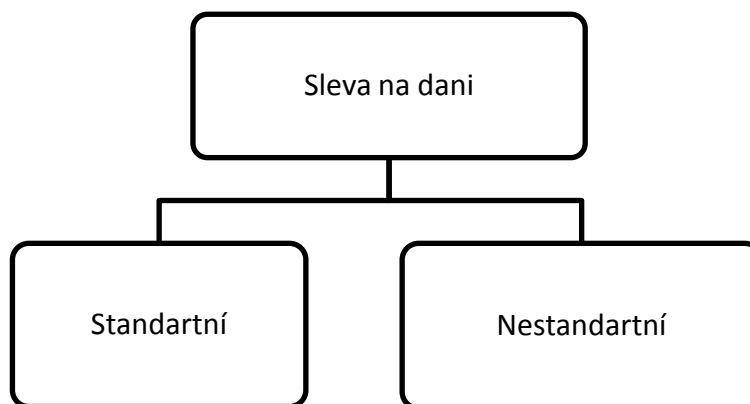

Obrázek 7 Druhy daňových sazeb dle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 13),
zpracování vlastní

4.3.8 Slevy na dani

Daňový systém rozeznává čtyři základní typy slev na dani, které snižují výslednou částku daně. Při uplatnění absolutní slevy je daň snížena o předem stanovenou pevnou částku. Pokud je daň snížena o díl vyjádřený v procentech, hovoříme o slevě relativní. Na standardní slevu vzniká nárok, pokud jsou splněny určité podmínky, naproti tomu

nestandardní slevu lze uplatnit pouze ve výši prokazatelné. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 31)

Obrázek 8 Druhy daňových slev dle Vančurové a Láchové (2016, s. 31), zpracování vlastní

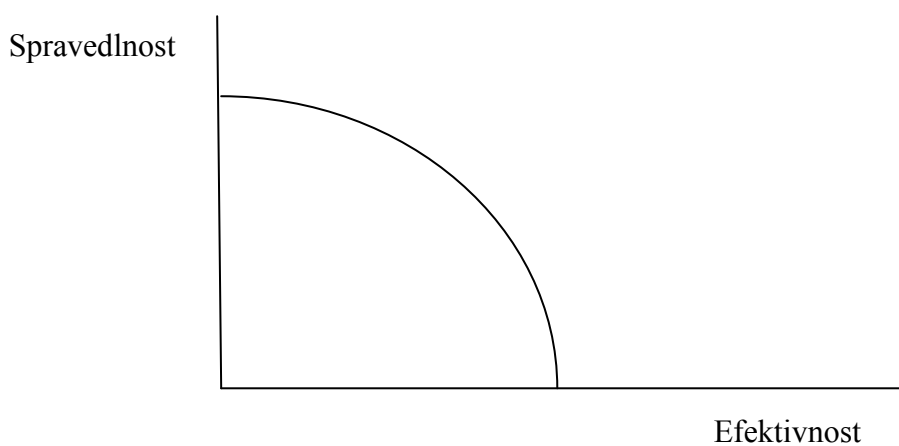
4.4 Požadavky kladené na daňový systém

Jak uvádí Peková (2005, s. 298), abychom mohli v moderní společnosti považovat daňový systém za dobrý, je potřeba, aby byl v souladu s požadovanými zásadami. Mezi ty nejvýznamnější patří spravedlnost, efektivnost a právní perfektnost. Láchová a Vančurová (2016, s. 50) pak doplňují zásadu jednoduchosti a srozumitelnosti, pružnosti a odolnosti vůči daňovým únikům.

Činitelem daňové spravedlnosti je redistribuční funkce. Cílem tedy je, aby s její pomocí došlo ke spravedlivějšímu rozdělení důchodů. (Kubátová, 2016, s. 43). Vančurová a Láchová (2016, s. 51) doplňují, že společnost daňovou spravedlnost pojímá dvěma způsoby – jako princip platební schopnosti a princip prospěchu. První případ je společností chápán jako fakt, že subjekty disponující stejným bohatstvím by měly do veřejného rozpočtu odvést stejně. Analogicky lze pak prohlásit, že subjekty s větším bohatstvím by měly odvádět více. Tento stav se také označuje jako princip vertikální spravedlnosti. Ve druhém případě, jak lze z jeho názvu odvodit, je žádoucí, aby určitou daň platily ty subjekty, které z ní mají větší prospěch. Tuto zásadu však nelze zajistit u všech typů daní, jelikož jak uvádí Peková (2005, s. 300) v praxi je obtížné určit individuální užitek subjektu.

Abychom daně označily za efektivní je nežádoucí, aby způsobovaly zkreslení v cenách či užitku. Měly by tedy vykazovat co nejmenší rozdíl mezi ztrátou, kterou subjekt utrpí a příjmem, který se dostane do veřejného rozpočtu. V tomto směru se stát zaměřuje na snížení nákladů spojených s administrativou při správě daní a na úměrné daňové břemeno, které jsou nuceny subjekty podstoupit. (Kubátová, 2016, s. 45)

Jak uvádí Peková (2005, s. 299) pro stát je v praxi obtížné zajistit při správě daní jak spravedlnost, tak efektivnost, jelikož co je efektivní nemusí vždy vykazovat známky spravedlnosti. Z tohoto důvodu je hledán kompromis mezi těmito dvěma principy. Vztah těchto dvou veličin zachycuje následující graf.

Obrázek 9 Vztah mezi spravedlností a efektivností při správě daní
(Peková, 2005, s. 299); zpracování vlastní

Právní perfektnost je úzce spjata s odolností vůči daňovým únikům. Je-li legislativní rámec ovlivňující výběr daní perfektní a vyvaruje se mnohoznačným či nepřesným formulacím, musí subjekty daným závazkům dostát a snižují se tím jejich možnosti dopustit se daňového úniku. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 53 – 54)

V moderní společnosti se můžeme setkat se vzrůstajícím důrazem kladeným na požadavek jednoduchosti a srozumitelnosti daňového systému, jelikož složitost systému občas nepřináší očekávaný efekt. Pro subjekty je rovněž potřebné, aby jim byla zaručena jistota např. pokud se legislativní rámec pro výběr daní příliš často nemění. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 53 – 54)

Jak dochází ke změnám v ekonomice, je nutné, aby daňový systém pružně reagoval a tím zvládl zajistit potřeby společnosti. (Peková, 2005, s. 299)

4.5 Klasifikace daňového systému České republiky

Pro naplnění státního rozpočtu slouží v České republice hned několik daní. Všechny tyto daně můžeme začlenit do některé ze dvou skupin – přímé nebo nepřímé.

4.5.1 Přímé daně v daňovém systému ČR

Dle Kubátové (2016, s. 20) se jedná o takové daně, které postihují subjekt přímo, a není možné, aby jejich povinnost přenesl na někoho jiného. Z tohoto důvodu jsou také poplatníky silně pocíťovány. V českém daňovém systému jsou aplikovány daně z příjmů a daně majetkové. Tento typ daní je přizpůsobivý a z proto bývá ve státě využit jako nástroj regulační. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 57)

Daně důchodové – postihují důchody fyzických (DPFO) i právnických osob (DPPO). Vančurová a Láchová (2016, s. 58) dále uvádí, že jsou třetím největším příjmem plynoucím do veřejného rozpočtu, přestože jejich celkový význam je na mírném ústupu.

Daně majetkové - dle Kubátové (2016, s. 242) podléhá těmto daním majetek v movité či nemovité podobě proto je můžeme označit jako daně kapitálové. V českém daňovém systému nalezneme daň z nemovitých věcí (dále se dělicí na daň z pozemků a daň ze staveb) a daň z nabytí nemovitých věcí. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 60)

4.5.2 Nepřímé daně v daňovém systému ČR

U daní nepřímých existuje předpoklad, že subjekt přeneše svou daňovou povinnost na někoho jiného. Tento přenos může být realizován např. pomocí vyšší ceny za daný statek či službu. U nepřímých daní se setkáváme jak s osobou poplatníka, tak plátce. (Kubátová, 2016, s. 20). Jak doplňují Vančurová s Láchovou (2016, s. 60) český daňový systém tyto daně rozděluje ještě na univerzální a selektivní. Do skupiny daní univerzálních řadí daň z přidané hodnoty (DPH), do daní selektivních pak daň silniční, cla, energetické daně a spotřební daně.

Daň z přidané hodnoty – tento moderní typ daně dopadá na především na zboží a služby. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 61). Kubátová (2016, s.236) poukazuje také na snahu ze strany Evropské unie o harmonizaci této daně ve členských státech již od roku 1977.

Spotřební daně – předmětem této daně je výroba a dovoz pěti produktů – lihu, vína, piva, minerálních olejů a tabákových výrobků. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 60)

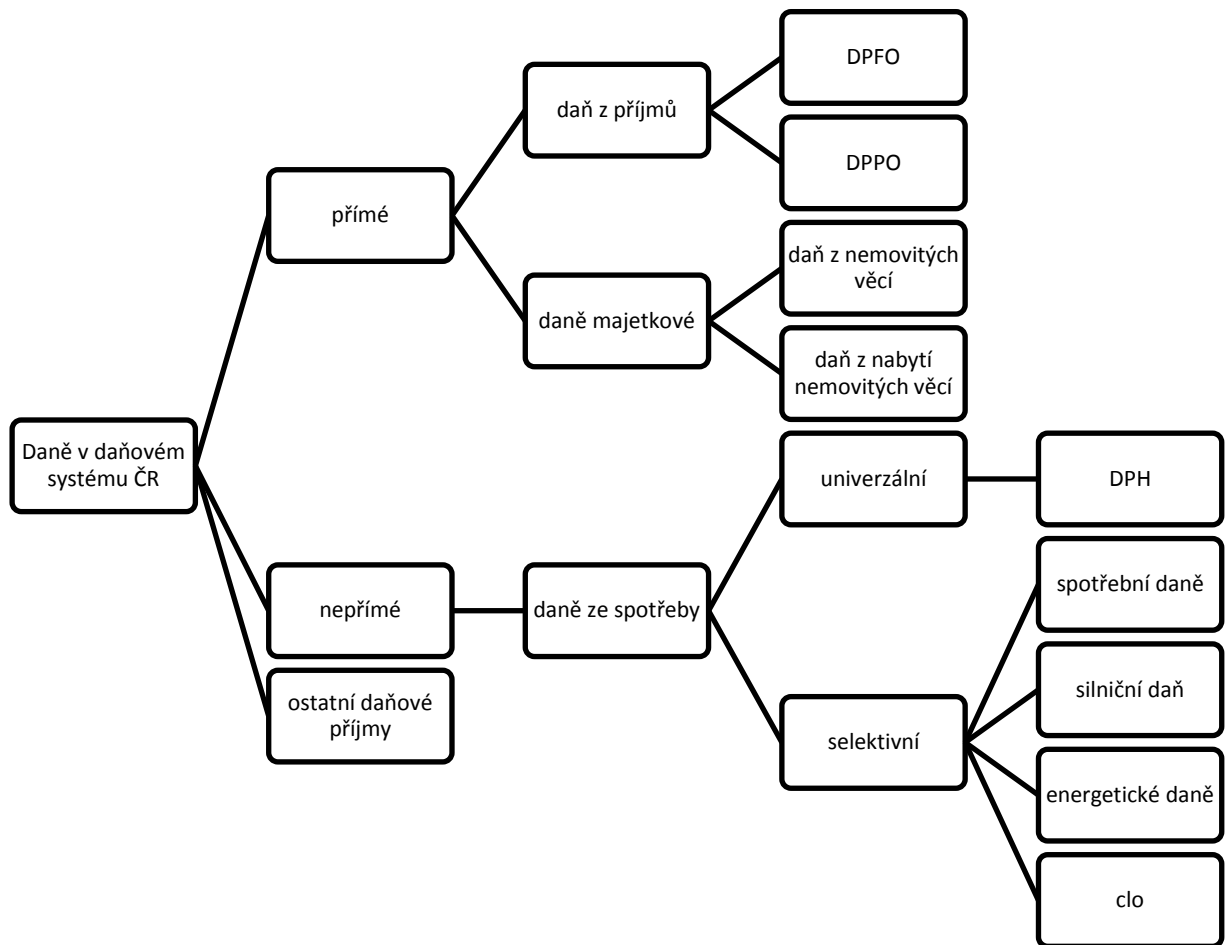
Daně z energií – jak uvádějí Vančurová a Láchová (2016, s. 61) jedná se o relativně nové daně sloužící k péči o životní prostředí a ovlivňující tři veličiny – zemní plyn, pevná paliva a elektřinu. V budoucnu se očekává růst významu těchto daní, který bude ovlivňovat legislativa Evropské unie.

Daň silniční - dopadá na provoz motorových vozidel. Tato daň nevstupuje do ceny, ale povinnost odvodu je uložena poplatníkům respektive provozovatelům těchto motorových vozidel. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 60)

Clo – uvažujeme-li o ekonomickém hledisku, zařadíme do daní i clo. Jeho platba plyne do veřejného rozpočtu při přechodu přes hranici EU. (Kubátová, 2016, s. 16)

4.5.3 Ostatní specifické daňové příjmy

V daňovém systému ČR se můžeme setkat se dvěma typy specifických příjmů. Jedním z nich je sociální pojistné, které splňuje požadavky pro začlenění mezi daně. Toto pojistné zahrnuje nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku nezaměstnanosti. Druhým je pojistné zdravotní, které je povinné nejen pro osoby dosahující zdanitelných příjmů. (Vančurová a Láchová, 2016, s. 63 – 64)

Obrázek 10 Klasifikace daňového systému ČR dle Vančurové a Láchové (2016, s.58 a 61), zpracování vlastní

5 ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU

Jak uvádí Jílek (2009b, s. 61) zdanění kapitálového majetku je jednou ze základních problematik finančních trhů. Pokud je zavedeno zdanění respektující vertikální spravedlnost, což může znamenat aplikaci progresivní sazby daně z příjmů, pak bohatí nabývají svého bohatství pomaleji a chudí jej pozbývají také pomaleji. V opačném případě, vyznačuje-li se daňový systém rovnou daní z příjmů, dochází k opačné situaci, tedy bohatí získávají prostředky rychleji a chudí je také rychleji ztrácí. Z tohoto důvodu je zdanění kapitálového majetku připisována významnost.

5.1 Výnosy z kapitálového majetku

Výnosem rozumíme jakýkoli peněžní zisk vyplývající z kapitálového majetku, včetně takových příjmů, které byly získány při realizaci prodeje finančního nástroje. (Rejnuš, 2016, s. 137) Z ekonomického pohledu uvádí autor dva typy realizovatelných výnosů:

Hrubý výnos – není upravený ani o náklady, které byly vynaloženy na pořízení kapitálového nástroje, ani o další náklady spojené s jeho držbou a daňovým zatížením.

Čistý výnos – je o všechny předchozí položky náležitě očištěn.

5.1.1 Kapitálové zisky

Kapitálové zisky obdržíme pomocí nákupu a prodeje kapitálových nástrojů, z čehož je zřejmé, že takovýchto příjmů lze dosáhnout pouze u obchodovatelných finančních instrumentů. Pokud bereme v úvahu nijak nekrácené výnosy, které nám plynou při prodeji cenných papírů, hovoříme o hrubých kapitálových ziscích. Čisté kapitálové zisky mohou nabývat jak hodnot kladných tak záporných, jelikož se jedná o hrubé kapitálové zisky upravené jak o daňové aspekty, tak také o původní kupní cenu a další náklady spojené s vypořádáním obchodu. (Rejnuš, 2016, s. 138)

5.1.2 Běžné výnosy

Běžné výnosy jsou takové peněžité příjmy, které vyplývají majitelům z držby finančních instrumentů v určitém časovém období. V praxi se nejčastěji rozeznávají příjmy v podobě dividend z akciových nástrojů, úroky z poskytnutých úvěrů či příjmy spojené s držbou dluhopisů. Běžné výnosy, které nejsou nijak upraveny, označujeme za běžné hrubé výnosy. Pokud tyto zisky ponížíme o daňovou zátěž obvykle realizovanou daní srážkovou

a případně o další výdaje spojené s držbou kapitálových nástrojů, získáme čisté běžné výnosy. (Rejnuš, 2016, s. 137)

5.2 Daň z příjmů fyzických osob

Primární daní, které se zdanění kapitálového majetku v České republice týká, je daň z příjmů. Cenné papíry nejsou pouze investičním nástrojem osob právnických, ale i fyzických, které však mají také možnost zahrnout finanční instrumenty do svého obchodního majetku. Zdanění kapitálových zisků a běžných výnosů je realizováno různým způsobem dle postupu, jakým fyzická osoba s majetkem nakládá.

Jak uvádí Vančurová s Láchovou (2016, s. 185) obchodním majetkem fyzických osob se rozumí vlastní majetek osoby, která jej využívá ke svému podnikání. Jelikož fyzická osoba zůstává i přes své podnikání nadále spotřebitelem, je v praxi nutné majetek pro podnikání vymezit. Příjmy, které jsou ve vztahu k tomuto majetku, se zahrnují do příjmů ze samostatné činnosti. Poplatník je oprávněn obchodní majetek využívat i pro soukromou činnost, ale musí mít na paměti, že může využít daňové výdaje pouze v takovém rozsahu, v jakém majetek použil ke svému podnikání.

5.2.1 § 8 ZDP – Příjmy z kapitálového majetku

Dle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 57) jsou do části základu daně fyzických osob, vymezeném v § 8 ZDP – Příjmy z kapitálového majetku, zahrnovány pouze příjmy běžné, tedy ty, které majitel nabývá během jejich držby. Jak autorky dále uvádí, tyto příjmy jsou v českém daňovém systému rozděleny do dvou režimů zdanění.

Běžné příjmy, které jsou zdaněny zvláštní sazbou daně (dle § 36 ZDP ve výši 15%), tvoří samostatné základy daně, zdaňované srážkovou daní. Jak upřesňují Vančurová s Láchovou (2016, s. 201) oddělení od dílčího základu daně fyzických osob je žádoucí, jelikož jde o často se vyskytující malé příjmy. Do tohoto režimu zdanění dle § 8 ZDP odstavce 1 zahrnujeme:

- podíly na zisku kapitálových společností;
- úroky z držení finančních instrumentů;
- podíly patřící tichému společníkovi
- úroky, výhry a další příjmy z vkladních knížek;
- úroky na běžném účtu, který není určen k podnikání;
- výnosy z jednorázových vkladů;

- příjmy z penzijního připojištění, doplňkového penzijního spoření a penzijního pojištění;
- příjem ze soukromého životního pojištění;
- plnění poskytnuté ze zisku svěřeneckého fondu.

Jak se dále v ZDP (§8 odst. 2) uvádí, tento režim zdanění zahrnuje „*rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou hodnotou dluhopisu včetně vkladního listu nebo vkladu jemu na roveň postaveného a emisním kursem při jejich vydání; v případě předčasného zpětného odkupu se použije místo jmenovité hodnoty cena zpětného odkupu*“. (Česko, 1992)

Druhý režim zdanění je zahrnuje podle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 57) příjmy, které poplatník umístí do dílčího základu daně §8 ZDP, a uvede jej tedy i v daňovém přiznání. Jedná se nejčastěji o příjmy v podobě:

- úroků a jiných výnosů z úvěrů a zápůjček, které byly poplatníkem poskytnuty;
- úroky a poplatky z prodlení;
- úroky obdržené na účtech určených k podnikání;
- úrokové výnosy ze směnek. (Česko, 1992)

Vančurová a Láchová (2016, s. 202) doplňují, že výdaje nelze při zdaňování kapitálového majetku uplatňovat.

Jak uvádí Radová, Dvořák a Málek (2013, s. 227 a 277) umístí-li fyzické osoby svůj dluhový nebo majetkový finanční instrument do obchodního majetku, zahrnou pak kuponový výnos resp. dividendu do § 8 ZDP jako dílčí daňový základ.

5.2.2 § 7 ZDP – Příjmy ze samostatně výdělečné činnosti

Výnosy kapitálové, které jsou realizovány při obchodování s takovými finančními instrumenty, které poplatník zařadil do svého obchodního majetku, jsou součástí dílčího základu daně uvedeného v §7 ZDP. Jak je zřejmé z §7 ZDP odst. 3, k takovýmto příjmům může podnikající fyzická osoba uplatnit daňově uznatelné výdaje vynaložené v prokazatelné výši (např. úroky z úvěru, který obdržela za účelem nákupu cenných papírů). (Česko, 1992) Uplatňuje-li ale výdaje paušální má se za to, že nedisponuje obchodním majetkem a kapitálové výnosy vstupují do §10 ZDP. (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 118)

Jak dále doplňují Ptáčková Mísařová a Otavová (2015, s. 118) tyto výdaje lze uplatnit až v okamžiku prodeje instrumentu. Pokud náklady převýší výnosy a poplatník se dostane

do ztráty, je tato ztráta považována za daňově neúčinnou. Jestliže dojde ve zdaňovacím období k několika prodejům kapitálových nástrojů, jsou tyto transakce posuzovány odděleně a nelze mezi nimi povolit kompenzaci zisku a ztráty.

5.2.3 § 10 ZDP – Ostatní příjmy

Provádí-li nákup a prodej finančních instrumentů nepodnikající fyzická osoba, jsou výnosy z těchto transakcí zachyceny v §10 ZDP kde tvoří dílčí základ daně. Dle §10 odst. 5 lze takovýto příjem upravit o daňově uznatelný výdaj, který je tvořen pořizovací cenou a prokazatelně vynaloženými poplatky spojenými s nákupem a prodejem. (Česko, 1992) Ptáčková Mísařová a Otavová (2015, s. 117) pak dodávají, že případná ztráta z transakce nemůže být započítána pro vyrovnání jiných příjmů tvořící §10 ZDP. Jednotlivé položky jsou tedy posuzovány samostatně.

5.2.4 §4 ZDP – Osvobození od daně

Při nakládání s kapitálovým majetkem je možné využít celou řadu osvobození. Mezi nejčastěji uváděné patří tzv. časový test. Jak říká §4 ZDP odst. 1 písm. x, je-li doba mezi pořízením cenného papíru a jeho prodejem delší než 3 roky je takovýto úplatný převod osvobozen. Zákon však dále stanovuje, že „*osvobození se nevztahuje na příjem z úplatného převodu cenného papíru, který je nebo byl zahrnut do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti*“. (Česko, 1992)

Další často využívané osvobození se týká především drobných disponentů. Jak uvádí §4 ZDP odst. 1 písm. w), jsou plně osvobozeny úplatné převody cenných papírů, které v součtu během zdaňovacího období nepřekročí stanovenou částku 100 000 Kč. (Česko, 1992)

U účtů nevyhraněných pro podnikání fyzických osob, je dle §4 ZDP odst. 1 písm. ze) osvobozen kurzový zisk vzniklý při směně cizí měny. (Česko, 1992)

Osvobození týkající se přeměn obchodních společností a výměn podílů upravuje §4 ZDP odst. 1 písm. zh). (Česko, 1992)

5.2.5 § 38d ZDP – Institut srážkové daně

U některých příjmů dochází k sražení daně u zdroje. Tuto funkci upravuje §38d ZDP a sazba této daně se stanoví podle §36 ZDP. (Česko, 1992) Jak doplňují Vančurová s Láchovou (2016, s. 41) stanovení srážkové daně je výhodné u příjmů, které jsou příliš

významné. Takovýto výběr daně pak zajistí rychlost, jednoduchost i snižování daňových úniků. V praxi se jedná o postup, kdy plátce daně stanoví na základě příjmu poplatníka daň, kterou v rámci své odpovědnosti odvede do veřejného rozpočtu. Poplatník je tedy ušetřen přílišné administrativy s výběrem daně spojené a získá příjem o daňovou zátěž upravený – tzv. čistý výnos.¹

5.3 Vliv příjmů z kapitálového majetku na sociální a zdravotní pojištění

Příjmy z kapitálového majetku mají vliv nejen na daňové příjmy jako takové, ale i na specifickou část daní a to sociální a zdravotní pojištění. Jak uvádí Vančurová a Láchová (2016, s. 164) běžné příjmy zahrnované do dílčího základu daně dle §8 ZDP nezakládají povinnost platit sociální pojištění. Je si však potřeba také uvědomit, že tento příjem pak nebude mít následný vliv ani na státní důchod, nemocenské pojištění nebo podporu v nezaměstnanosti.

Poplatníky veřejného zdravotního pojištění jsou všechny osoby s trvalým pobytem na území České republiky, proto je nutné, aby pojištění odváděly i tzv. osoby bez zdanitelných příjmů. Takto jsou označováni lidé, za které po celý kalendářní měsíc neodvádí pojistné stát, nejsou zaměstnanci a neprovozují samostatně výdělečnou činnost (např. ženy v domácnosti, rentiéři apod.). Pokud dosahujeme příjmů z finančních nástrojů a zároveň jsme OBZP, pak je náš vyměřovací základ stanoven ve výši minimální mzdy (v roce 2017 odvádíme 13,5% z 9 900 Kč tedy 1 337 Kč). (Vančurová a Láchová, 2016, s. 207)

6 ZÁVĚR TEORIETICKÉ ČÁSTI

Obsahem první části je finanční trh. V kapitole je definována činnost trhu a jsou stanoveny jeho funkce v moderní ekonomice. Rovněž je rozvedena jeho potřebnost a pozice ve finančním systému. Vymezeny byly dále subjekty bankovního i nebankovního sektoru, ale také sektoru pojišťovnictví a ostatní subjekty na trhu se pohybující. V závěru první části je finanční trh rozčleněn dle současných požadavků.

Druhá kapitola je zaměřena na specifickou část finančního trhu – trh cenných papírů. Tento segment, skládající se jak z trhu peněžního, tak kapitálového je opět klasifikován dle různých hledisek. Stručně jsou vymezeny instrumenty, které jsou trhu součástí, a kapitola je zakončena legislativní úpravou instrumentů v České republice.

Předposlední část lze charakterizovat jako úvod do daňové problematiky. Kapitola seznamuje čtenáře s všeobecnou definicí daní a jejími funkcemi. Dále upřesňuje základní konstrukční prvky daní, bez kterých se nelze při výběru daní obejít. Třetí kapitola zahrnuje také členění pro základní orientaci v daňovém systému České republiky a požadavky, které jsou v moderních ekonomikách na daňové systémy kladeny.

Poslední kapitola teoretické se týká zdanění kapitálového majetku a s tím souvisejících problémů. Nejprve jsou definovány výnosy, které lze z takového majetku získat. Dále se tato část zabývá daní z příjmů fyzických osob v České republice a s tím spojeným začleněním výnosů do dílčích základů daně. Není opomenuto ani osvobození příjmů a případné zdanění srážkou u zdroje. Kapitola je ukončena vlivem výnosů na sociální a zdravotní pojištění daňového systému v ČR.

Cílem teoretické části bylo shrnout poznatky o zdanění kapitálového majetku v České republice. Tento dílčí cíl bakalářské práce je autorkou považován za splněný.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY

Nový občanský zákoník (Česko, 2012) stanovuje podmínky, které jsou rozhodující pro definici podnikání. Pro výkon podnikání je nutné, aby tato činnost byla vykonávána na vlastní účet a odpovědnost podnikatele. Toto jednání je vykonáváno samostatně a podmínkou je soustavné pokračování za účelem dosažení zisku. Neméně důležitý je také předpoklad, že podnikající fyzická osoba je zapsána do obchodního rejstříku nebo je jí děleno živnostenské či jiné oprávnění v souladu s platnými právními předpisy.

7.1 Osvobození drobných kapitálových zisků

Fyzická osoba, provozující samostatně výdělečnou činnost, v dubnu 2010 nakoupila 32 ks akcií firmy XYZ v nabývací hodnotě 1 532 Kč/akcie a v červenci 2012 čtyři akcie společnosti ABC v celkové nabývací hodnotě 31 170 Kč. Všechny tyto cenné papíry zahrnuje do svého obchodního majetku. V únoru 2017 se rozhodl podnikatel finanční instrumenty prodat. Došlo k prodeji 32 ks akcií XYZ v aktuální prodejní ceně 1 812,8 Kč/akcie a všech 4 akcií společnosti ABC v celkové prodejní ceně stanovené k aktuálnímu okamžiku 33 975,3 Kč. Nabývací hodnoty lze prokázat pomocí vedeného účetnictví.

Akcie společnosti XYZ

Nákup	32 ks	1 532 Kč/ks	49 024 Kč
Prodej	32 ks	1812,8 Kč/ks	58 009,6 Kč
Zisk			8 985,6 Kč

Akcie společnosti ABC

Nákup	4 ks	7 792,5 Kč/ks	31 170 Kč
Prodej	4 ks	8 494,6 Kč/ks	33 978,3 Kč
Zisk			2 808,3 Kč

Jelikož došlo k zařazení všech instrumentů do obchodního majetku, nelze využít osvobození dle §4/1/x ZDP. Podnikatel má však možnost uplatnit osvobození §4/1/w ZDP, protože úhrn příjmů z nakládání s cennými instrumenty (91 987,9 Kč) nepřesáhl

ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč. Takto osvobozený příjem není nutné v DP uvádět. Vliv na čistý kapitálový zisk bude následující:

Hrubý kapitálový zisk	91 987,9 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 80 194 Kč
Čistý kapitálový zisk	11 793,9 Kč

7.2 Zdanění kapitálových výnosů

Podnikatel nakoupil v dubnu 2016 do svého obchodního majetku akcie (22 ks) společnosti XYZ v nabývací hodnotě 2 568 Kč/akcie. Za stejným účelem přikoupil o dva měsíce později akcie společnosti ABC v celkové nabývací hodnotě 45 475 Kč za 25 akcií. Z finančních důvodů se rozhodl všechny instrumenty ve svém obchodním majetku v únoru 2017 prodat. Prodejní cena akcií firmy XYZ byla v daném okamžiku 3 011 Kč/ akcie a firmy ABC 1 999 Kč/akcie. Pomocí účetnictví lze průkazně doložit nabývací hodnoty instrumentů.

Akcie společnosti XYZ

Nákup	22 ks	2 568 Kč/ks	56 496 Kč
Prodej	22 ks	3 011 Kč/ks	66 242 Kč
Zisk			9 746 Kč

Akcie společnosti ABC

Nákup	25 ks	1 819 Kč/ks	45 475 Kč
Prodej	25 ks	1 999 Kč/ks	49 975 Kč
Zisk			4 500 Kč

V tomto případě nelze uplatnit žádné z osvobození uvedených v §4 ZDP. Podnikatel začlenil všechny finanční majetek do svého obchodního majetku a pro prodej se rozhodl před vypršením „časového testu“ v podobě 3 let. Rovněž se také nejedná o drobné nakládání s cennými papíry do částky 100 000 Kč. Tento příjem tedy podnikateli plně vstoupí do dílčího základu daně uvedeného v § 7 ZDP – Příjmy ze samostatné činnosti. Příjem lze dle § 7/3 snížit o výdaje, které lze řádně prokázat. Proto částkou, která vstoupí do základu daně, bude příjem z transakce ponížený o nabývací hodnotu akcie, dle § 24/2/w ZDP.

DZD § 7	14 246 Kč
Zaokrouhlený DZD § 7	14 200 Kč
Daň (15 %)	2 130 Kč

Příjem zakládá poplatníkovi povinnost být účasten na sociálním pojištění i na zdravotním pojištění, jelikož vyměřovací základy těchto pojištění se přímo dotýkají dílčího základu daně dle § 7 ZDP.

Výnosy z této transakce lze zachytit následujícím způsobem:

Hrubý kapitálový zisk	116 217 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 101 971 Kč
Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením	- 2 130 Kč
Čistý kapitálový zisk	12 116 Kč

V případě, že by podnikatel finanční majetek nezahrnul do svého obchodního majetku, daňové zatížení by bylo stejné, protože nebyl splněn „časový test“ (doba mezi nákupem a prodejem majetku nepřekročila 3 roky).

Pokud by však podnikatel přehodnotil svůj záměr, instrumenty nezahrnul do svého obchodního majetku a dodržel rovněž „časový test“, jeho čistý kapitálový výnos z prodeje se navýšil na 14 246 Kč.

	Při nesplnění „časového testu“	Při splnění „časového testu“
Hrubý kapitálový výnos (po uplatnění výdajů)	14 246 Kč	14 246 Kč
Daňová zátěž	2 130 Kč	0 Kč
Čistý kapitálový výnos	12 116 Kč	14 246 Kč

Obrázek 11 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nezařazeného do majetku obchodního při splnění a nesplnění časového testu – zpracování vlastní

7.3 Uplatňování výdajů spojených s prodejem

Podnikající fyzická osoba nakoupila 36 ks akcií společnosti XYZ v nabývací hodnotě 4 756 Kč/ akcie v lednu 2016. Finanční instrumenty jsou zahrnuty v obchodním majetku. V únoru 2017 došlo k prodeji všech cenných papírů v prodejní ceně 5 050 Kč/ akcie.

Při transakci vznikly náklady ve formě poplatku za obchodování v částce 1 300 Kč. Nabývací hodnoty i poplatky jsou průkazně zachyceny v účetnictví.

Akcie společnosti XYZ

Nákup	36 ks	4 756 Kč/ks	171 216 Kč
Prodej	36 ks	5 050 Kč/ks	181 800 Kč
Zisk			10 584 Kč

Z daňového hlediska nelze příjem zahrnutý do obchodního majetku osvobodit ani z důvodu jeho výše, jelikož v úhrnu překročil 100 000 Kč stanovených zákonem (181 800 Kč). Do dílčího základu daně dle § 7 ZDP vstoupí příjem z prodeje finančních instrumentů ponížený o nabývací cenu těchto nástrojů a přímo související výdaje spojené s prodejem, tedy poplatek za obchodování.

DZD § 7	9 284 Kč
Zaokrouhlený DZD § 7	9 200 Kč
Daň (15 %)	1 380 Kč

Pro získání čistého kapitálového zisku je třeba hrubý kapitálový zisk snížit o vynaložené výdaje spojené s prodejem i o daňové zatížení poplatníka, což se odrazí takto:

Hrubý kapitálový zisk	181 800 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 172 516 Kč
Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením	- 1 380 Kč
Čistý kapitálový zisk	7 904 Kč

Příjem, který je součástí dílčího základu daně dle § 7 ZDP vstoupí také do vyměřovacího základu sociálního a zdravotního pojištění a poplatník z něj odvede i tyto dva specifické daňové příjmy.

7.4 Kompenzace kapitálových výnosů

Podnikatel začlenil v lednu 2002 do svého obchodního majetku 8 akcií společnosti ALFA v nabývací hodnotě 1 218 Kč za akcii, 18 akcií společnosti BETA v nabývací hodnotě 2 089 Kč za akcii a 32 akcií společnosti GAMA v hodnotě 3 002 Kč za akcii. U únoru 2017 se rozhodl všech cenných papírů ve svém obchodním majetku zbavit prodejem. Prodejní cena akcií společnosti ALFA byla 1 200Kč/akcie, společnosti BETA

2 573 Kč/akcie a společnosti GAMA 2 865 Kč/akcie. Všechny nabývací hodnoty finančních instrumentů byly náležitě zachyceny v účetnictví.

Akcie společnosti ALFA

Nákup	8 ks	1 218 Kč/ks	9 744 Kč
Prodej	8 ks	1 200 Kč/ks	9 600 Kč
Ztráta			144 Kč

Akcie společnosti BETA

Nákup	18 ks	2 089 Kč/ks	37 602 Kč
Prodej	18 ks	2 573 Kč/ks	46 314 Kč
Zisk			8 712 Kč

Akcie společnosti GAMA

Nákup	32 ks	3 002 Kč/ks	96 064 Kč
Prodej	32 ks	2 865 Kč/ks	91 680 Kč
Ztráta			4 384 Kč

Vzhledem k době držení a zařazení instrumentů do obchodního majetku, není na místě použití osvobození podle § 4 ZDP. Dvě z transakcí vykazují po uplatnění výdajů (ve formě nabývacích hodnot cenných papírů umožněných dle dle § 24/2/w ZDP) ztrátu. Protože se ale jedná o rozdílné akcie, nelze tuto ztrátu kompenzovat vůči poslední transakci, která vykazuje zisk, a tím snížit daňový základ. Má se tedy za to, že transakce akcií společnosti ALFA a GAMA vstupují do dílčího základu daně podle § 7 ZDP v hodnotě 0 Kč a transakce akcií BETA v plné výši 8 712 Kč. Příjmy uvedené v DZD § 7 jsou nedílnou součástí pro vyměření sociálního a zdravotního pojištění.

DZD § 7	8 712 Kč
Zaokrouhlený DZD § 7	8 700 Kč
Daň (15 %)	1 305 Kč

Přestože bylo nutné posoudit z daňového hlediska všechny tři transakce odděleně, celkový dopad na zisk podnikatele v roce 2017 bude následující:

Hrubý kapitálový zisk	147 594 Kč
-----------------------	------------

Hodnota očištění spojená s nákupem - 143 410 Kč

Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením - 1 305 Kč

Čistý kapitálový zisk 2 879 Kč

V případě, že by byla kompenzace transakcí s finančními instrumenty možná, zisk z jedné části by mohl být ponížen o ztráty a zaokrouhlený DZD dle § 7 by činil 4 100 Kč. Toto vyrovnání by pak pro investora znamenalo snížení daňového zatížení a tím zvýšení čistého kapitálového zisku.

	Bez možnosti kompenzace ztráty DZD §7 ZDP	S možností kompenzovat ztrátu v DZD §7 ZDP
Hrubý kapitálový výnos (po uplatnění výdajů spojených s nákupem)	4 184 Kč	4 184 Kč
Daňová zátěž	1 305 Kč	615 Kč
Čistý kapitálový výnos	2 879 Kč	3 569 Kč

Obrázek 12 Porovnání daňové zátěže s využitím a nevyužitím kompenzace transakcí v dílčím základu daně podle § 7 ZDP, zpracování vlastní,

7.5 Zdanění běžných výnosů

Podnikatel nakoupil v roce 2005 14 kusů akcií společnosti ABC za účelem majetkové účasti v dané společnosti. Všechny akcie zahrnul do svého obchodního majetku. Tato firma rozhodla o výplatě dividend za účetní období 2016 v hrubé výši 805 Kč/akcie. Výnos byl vyplacen na běžný účet určený k podnikání vedený u komerční banky.

Příjmy z držby cenných papírů jsou součástí § 8 ZDP – Příjmy z kapitálového majetku, avšak tyto příjmy splňují definici dle § 8/3 ZDP a stávají se samostatným základem daně. Hrubá výše výnosu tedy nevstoupí u podnikatele do základu daně, ale bude zdaněna srážkou u zdroje dle § 36 ZDP daní ve výši 15 %.

Administrativa spojená s výběrem daní je na straně podnikatele minimalizována, jelikož o srážku, výběr i odvod daně se stará společnost ABC. Tento příjem není uveden v daňovém přiznání a podnikatel obdrží výnos očištěný o daň na svůj bankovní účet. Takto získaný výnos je konečný.

Hrubý běžný výnos	11 270 Kč
Daň (15%)	1690,5 Kč
Čistý běžný výnos	9 579,5 Kč

7.6 Zdanění prostředků na běžném účtu určeném pro podnikání

Podnikající fyzická osoba zaznamenala na bankovním účtu u komerční banky konečný zůstatek v podobě 1 020 011 Kč. Tato banka mu poskytla úrok v podobě 0,15 % z tohoto zůstatku. Bankovní účet používala fyzická osoba pouze k účelům spojeným s podnikáním.

Výše zůstatku	1 020 011 Kč
Úroková sazba	0,15 %
Hrubý výnos	1 530,02 Kč

Úrok je dalším z příjmů zahrnovaných do § 8 ZDP. V tomto případě je účet využit k podnikání, a proto celý úrok vstupuje do tohoto dílčího daně v plné výši. Příjem musí podnikatel rovněž uvést ve svém daňovém přiznání.

DZD § 8	1 530,02 Kč
Zaokrouhlený DZD § 8	1 500 Kč
Daň (15 %)	229,5 Kč

Podnikatel obdrží úrok v hrubé výši. Administrativa, která je spojena se sražením a odvodem daně je jeho povinností.

Čistý výnos	1 300,5 Kč
-------------	------------

8 ZDANĚNÍ KAPITÁLOVÉHO MAJETKU NEPODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY

Nový občanský zákoník (Česko, 2012) uvádí, že fyzická osoba nabývá právní osobnosti okamžikem narození a tím umožňuje osobě být účastníkem právních vztahů včetně souvisejících práv a povinností. Dosáhne-li fyzická osoba zletilosti, stává se plně svéprávnou a způsobilou k právním úkonům. Pro účely této kapitoly se předpokládá, že fyzická osoba neprovozuje samostatně výdělečnou činnost.

8.1 Osvobození formou „časového testu“

Fyzická osoba nepodnikající nakoupila v červenci roku 2013 50 ks akcií společnosti ABC v pořizovací ceně 519 Kč/akcie. V září 2016 se rozhodla přikoupit dalších 20 ks akcií stejné firmy, tentokrát však v pořizovací hodnotě 498 Kč/akcie. V únoru 2017 došlo k prodeji všech finančních instrumentů v aktuální prodejní ceně 592 Kč/akcie. Výdaje spojené s nákupem lze náležitě prokázat.

1. transakce

Nákup 07/13	50 ks	519 Kč/ks	25 950 Kč
Prodej 02/17	50 ks	592 Kč/ks	29 600 Kč
Zisk			3 650 Kč

2. transakce

Nákup 09/16	20 ks	498 Kč/ ks	9 960 Kč
Prodej 02/17	20 ks	592 Kč/ks	11 840 Kč
Zisk			1 880 Kč

Jedná se o fyzickou osobu, která nedisponuje obchodním majetkem, a proto lze při první transakci uvažovat o osvobození uvedeném v §4/1/x ZDP. Jelikož je i druhá podmínka tohoto osvobození (doba mezi nákupem a prodejem musí překročit 3 roky) splněna, lze zisk v částce 3 650 Kč od daně osvobodit.

V druhé transakci je však doba mezi nabytím a prodejem instrumentů kratší než stanovené 3 roky. Jelikož ale souhrn příjmů spojených s nakládáním s cennými papíry (35 910 Kč) za zdaňovací období nepřesáhl 100 000 Kč, je možné uplatnit osvobození dle §4/1/w ZDP.

Hrubý kapitálový zisk	41 440 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 35 910 Kč
Čistý kapitálový zisk	5 530 Kč

8.2 Zdanění kapitálových výnosů

Nepodnikající fyzická osoba nakoupila v červnu 2016 akcie (18 ks) společnosti ABC při prodejní ceně 4 568,3 Kč/akcie. O měsíc později přikoupila také 15 ks akcií společnosti XYZ v pořizovací hodnotě 3 152,2 Kč/akcie. Vzhledem k dobrému kurzu se rozhodla v únoru 2017 všechny cenné papíry prodat. Výdaje spojené s cennými papíry lze náležitým způsobem prokázat. Cena v okamžiku prodeje byla u akcií firmy ABC 5 005,3 Kč/akcie a firmy XYZ 3 998,2 Kč/akcie.

Akcie společnosti ABC

Nákup	18 ks	4 568,3 Kč/ks	82 229,4 Kč
Prodej	18 ks	5 005,3 Kč/ks	90 095,4 Kč
Zisk			7 866 Kč

Akcie společnosti XYZ

Nákup	15 ks	3 152,2 Kč/ks	47 283 Kč
Prodej	15 ks	3 998,2 Kč/ks	59 973 Kč
Zisk			12 690 Kč

Jelikož je doba mezi nákupem a prodejem kratší než doba stanovená v §4/1/x ZDP a zároveň se nejedná o drobný příjem vymezený v §4/1/w ZDP, nelze tyto ani žádná jiná osvobození z §4 a uplatnit.

DZD § 10	20 556 Kč
Zaokrouhlený DZD § 10	20 500 Kč
Daň (15 %)	3 075 Kč

Celý příjem, který lze upravit o prokazatelně vynaložené výdaje (v tomto případě výdaje spojené s nákupem CP) uvedené v §10/4, tvoří dílčí základ daně § 10 ZDP – Ostatní příjmy a podléhá aktuálnímu zdanění ve výši 15 %. Výsledné zisky lze zachytit takto:

Hrubý kapitálový zisk	150 068,4 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 129 512,4 Kč
Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením	- 3 075 Kč
Čistý kapitálový zisk	17 481 Kč

V případě, že by byla splněna tříletá lhůta pro držbu cenných instrumentů, došlo by k zvýšení čistého kapitálového zisku na 20 556 Kč, z čehož vyplývá, že dodržení podmínek pro osvobození je pro nepodnikající fyzickou osobu výhodné.

	Při nesplnění „časového testu“	Při splnění „časového testu“
Hrubý kapitálový výnos (po uplatnění výdajů)	20 556 Kč	20 556 Kč
Daňová zátěž	3 075 Kč	0 Kč
Čistý kapitálový výnos	17 481 Kč	20 556 Kč

Obrázek 13 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nepodnikající fyzické osoby při splnění a nesplnění časového testu – zpracování vlastní

8.3 Uplatňování výdajů spojených s prodejem

Nepodnikající fyzická osoba nakoupila do svého osobního majetku v říjnu 2015 akcie (12 ks) společnosti ABC v pořizovací ceně 5 110 Kč/akcie. Přesně o rok později se rozhodla přikoupit 50 ks akcií společnosti XYZ v pořizovací hodnotě 988 Kč/akcie. V únoru 2017 se za výhodných podmínek rozhodla prodat všechny své akcie (aktuální prodejní cena akcií ABC je 5 915 Kč/ akcie a společnosti XYZ 1 052 Kč/akcie). Vzhledem k typu transakce se rozhodla fyzická osoba uplatnit poplatek spojený s obchodováním na burze při této transakci v hodnotě 3 600 Kč (1000 Kč připadající na obchodování s instrumenty ABC a 2 600 Kč na cenné papíry XYZ). Všechny výdaje spojené s prodejem lze náležitě prokázat.

Akcie společnosti ABC

Nákup	12 ks	5 110 Kč/ks	61 320 Kč
Prodej	12 ks	5 915 Kč/ks	70 980 Kč
Zisk			9 660 Kč

Akcie společnosti XYZ

Nákup	50 ks	988 Kč/ ks	49 400 Kč
Prodej	50 ks	1 052 Kč/ks	52 600 Kč
Zisk			3 200 Kč

Modelový příklad nesplňuje podmínky žádného osvobození (příjem z prodeje cenných papírů převyšuje částku 100 000 Kč a doba mezi nákupem a prodejem nepřevyšuje 3 roky). Do dílčího základu daně dle § 10 ZDP je nutné zahrnout příjem snížený o výdaje související s prodejem, jak umožňuje §10/4. Mezi tyto výdaje lze dle § 10/5 zahrnout jak pořizovací cenu, tak poplatky nezbytné pro obchodování s finančními instrumenty.

DZD § 10	9 260 Kč
Zaokrouhlený DZD § 10	9 200 Kč
Daň (15 %)	1 380 Kč

Když hrubý zisk snížíme o nákupní cenu, poplatky spojené s obchodováním a vypočtenou daň získáme čistý kapitálový zisk z celé transakce.

Hrubý kapitálový zisk	123 580 Kč
Hodnota očištění spojená s nákupem	- 114 320 Kč
Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením	- 1 380 Kč
Čistý kapitálový zisk	7 880 Kč

8.4 Ztráta při prodeji kapitálového majetku

Fyzická osoba nakoupila v roce 2004 30 ks akcií společnosti ABC v pořizovací hodnotě 2 500 Kč/akcie. V následujícím roce se rozhodla přikoupit 21 akcií společnosti XYZ v nákupní ceně 523 Kč/akcie. V lednu 2017 se rozhodla, že prodá polovinu z držených akcií ABC v aktuální prodejní ceně 2 040 Kč/akcie a 10 akcií společnosti XYZ v aktuální prodejní ceně 498 Kč/akcie. Nabývací ceny cenných papírů lze náležitě prokázat.

Akcie společnosti ABC

Nákup	30 ks	2 500 Kč/ks	75 000 Kč
Prodej	15 ks	2 040 Kč/ks	30 600 Kč
Ztráta			6 900 Kč

Zbývající akcie	15 ks		
<u>Akcie společnosti XYZ</u>			
Nákup	21 ks	523 Kč/ ks	10 983 Kč
Prodej	10 ks	498 Kč/ks	4 980 Kč
Ztráta			250 Kč
Zbývající akcie	11 ks		

Majetkové účasti, které nejsou zahrnuty do obchodního majetku, vstupují u fyzické osoby do dílčího základu daně dle § 10 – Ostatní příjmy. Základ daně lze snížit o prokazatelně vynaložené výdaje představující v tomto případě pořizovací cenu. Přestože však výdaje převýšily příjmy a vznikla tak ztráta, není možné k vzniklému deficitu přihlídnout.

DZD § 10 0 Kč

Pokud by nepodnikateli vznikl zisk, který by vstoupil do dílčího základu daně podle § 10 ZDP (např. zisk z příležitostného nájmu automobilu ve výši 30 000 Kč podle § 10/1/a) nebylo by možné jej kompenzovat ztrátou z prodeje cenných papírů, jelikož jednotlivé transakce je nutné posuzovat samostatně.

DZD § 10 (po započtení nájmu automobilu) 30 000 Kč

8.5 Zdanění běžných výnosů

Nepodnikající fyzická osoba v roce 2014 nakoupila majetkové účasti společnosti XYZ v podobě 12 ks akcií. Firma rozhodla o výplatě dividend ve výši 1 075 Kč/akcie za hospodářský rok 2016. Fyzická osoba zvolila výplatu na osobní bankovní účet vedený u komerční banky.

Úrokové příjmy, které neplynou z prostředků určených pro podnikání, upravuje § 8 ZDP. Dle upřesnění v § 8/3 jsou tyto příjmy z daňového hlediska pojaty jako samostatné základy daně, které jsou zdaněné zvláštní sazbou daně. Jak doplňuje § 36 ZDP jedná se o sazbu ve výši 15 %.

Administrativní náklady jsou fyzické osobě ušetřeny v mnoha podobách. Tento příjem je zdaněn srážkou u zdroje a o výpočet, výběr i odvod daně se stará společnost XYZ, která dividendy vyplácí. Povinností příjemce není zahrnout tyto příjmy do svého daňového

přiznání, jelikož jeho příjmem bude čistý běžný výnos, který obdrží na svůj osobní bankovní účet.

Hrubý běžný výnos	12 900 Kč
Daň (15%)	1 935 Kč
Čistý běžný výnos	10 965 Kč

8.6 Zdanění prostředků na osobním běžném účtu

Fyzická osoba vykazuje zůstatek na svém osobním běžném účtu v částce 668 129 Kč. Dle podmínek stanovených bankou mu náleží úrok z této částky ve výši 0,12%. Výnos obdrží na svůj osobní bankovní účet.

Výše zůstatku	668 129 Kč
Úroková sazba	0,12 %
Hrubý výnos	801,75 Kč

Také úrok, který neplyne z financí používaných pro podnikání je součástí § 8 ZDP. Na tento druh příjmů se však opět vztahuje § 8/3, který z úroku dělá samostatný základ daně. Pro poplatníka to znamená, že jeho příjem, bude podroben srážce u zdroje a výměru, výběru a odvodu daně prostřednictvím bankovní instituce, u které má vedený účet. Výnos, který obdrží na svůj bankovní účet, bude v čisté výši.

Hrubý výnos	801,75 Kč
Daň (15%)	120,26 Kč
Čistý výnos	681,49 Kč

8.7 Smlouva o budoucím prodeji

Nepodnikatel v lednu 2014 nakoupil 40 ks akcií společnosti ABC v ceně 5 367 Kč/akcie. V březnu 2016 se z důvodu výhodných podmínek rozhodl pro uzavření Smlouvy o budoucím prodeji všech akcií, který proběhne v únoru 2017. Prodejní cena za jednu akcii byla dohodnuta na 6 030 Kč.

Akcie společnosti ABC

Nákup	40 ks	5 367 Kč/ks	214 680 Kč
Prodej	40 ks	6 030 Kč/ks	241 200 Kč

Zisk 26 520 Kč

Příjem z prodeje převýšil zákonnou hranici 100 000 Kč, a proto není možné použít osvobození dle §4/1/w ZDP. Nabízelo by osvobození uvedené v § 4/1/x avšak to nelze vztáhnout na budoucí prodeje. Přestože k prodeji dojde až po 3 letech, smlouva byla uzavřena již po 2 letech od nabytí a proto je nutné zahrnout zisk z této transakce do dílčího základu daně dle § 10.

DZD § 10 26 520 Kč

Zaokrouhlený DZD § 10 26 500 Kč

Daň (15 %) 3 975 Kč

Dosažený zisk je možné očistit o výdaje spojené s transakcí (v tomto případě o náklady spojené s nákupem) dle podmínek uvedených v § 10/4. Abychom získali čistý výnos, upravíme jeho hrubou výši o výdaje spojené s nákupem a o daňové zatížení.

Hrubý kapitálový výnos 241 200 Kč

Hodnota očištění spojená s nákupem - 214 680 Kč

Hodnota očištění spojená s daňovým zatížením - 3 975 Kč

Čistý kapitálový výnos 22 545 Kč

V případě, že by došlo k prodeji ve stejném okamžiku a za stejných podmínek, avšak bez uzavření Smlouvy o budoucím prodeji v roce 2016, mohla by být transakce osvobozena díky časovému testu. Z tohoto důvodu by se snížila poplatníkovi daňová zátěž a zvýšil čistý kapitálový výnos.

	Při uzavření smlouvy	Bez smlouvy
Hrubý kapitálový výnos (po uplatnění výdajů)	26 520 Kč	26 520 Kč
Daňová zátěž	3 975 Kč	0 Kč
Čistý kapitálový výnos	22 545 Kč	26 520 Kč

Obrázek 14 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nepodnikající fyzické osoby při uzavření a neuzavření Smlouvy o budoucím prodeji – zpracování vlastní

9 ZÁVĚREČNÁ SHRNUČÍ A DOPORUČENÍ

Z pohledu na zdanění kapitálových výnosů fyzické osoby – podnikatele jednoznačně vyplývá, že by tato osoba měla zvážit, zda je nutné, aby cenný majetek zahrnula do svého obchodního majetku. V případě, že tak učiní, je ochuzena o využití osvobození formou tzv. „časového testu“, které umožňuje cenné instrumenty s dobou držby (období mezi nabytím a prodejem) delší než 3 roky osvobodit od daně.

Zařazení do majetku určeného pro podnikání však neovlivňuje další druh osvobození. Zde je pouze nutné dodržet stanovenou sumu příjmů, která v úhrnu za zdaňovací období nesmí překročit 100 000 Kč. Tuto úlevu lze využít pouze u drobného nakládání s finančním majetkem.

Pokud nelze předešlých osvobození využít, je vhodné, aby podnikatel dbal na řádnou evidenci a byl schopen prokázat nabývací cenu kapitálového majetku či jiných souvisejících výdajů. Tyto výdaje je možné uplatnit a tím snížit základ daně, což je výhodné.

Při uplatnění ztráty z prodeje finančních instrumentů je nutné mít na paměti, že kompenzaci vůči zisku z prodeje lze uplatnit pouze v případě, že se jedná o stejné instrumenty. Pokud se jedná o druh jiný, vstupuje do základu daně tento příjem v plné výši.

V případě běžných výnosů není podnikateli umožněno volby. Příjem tvoří samostatný základ daně podléhající dani vybírané pomocí srážky u zdroje, což neumožňuje žádný způsob optimalizace. Výnos je vyplacen v čisté výši.

U úroku připsaného na bankovní účet je podstatné, zda je tento účet určen účely podnikatelské či nikoliv. Úrok obdrženy na účet určený k podnikání vstupuje podnikateli do základu daně dle §8 ZDP. Tím je zvýšena administrativní zátěž kladená na podnikatele, jelikož je správným přiznáním, vyměřením i odvedením pověřen sám. V době, kdy je bezhotovostní platební styk nevyhnutelný, je však stejně nemožné se tomuto zdanění vyhnout.

Fyzická osoba, jež podnikání neprovozuje, může uplatnit obě osvobození, jelikož obchodním majetkem nedisponuje. Předpokladem je pouze splnění zákonných podmínek. Stejně jako u podnikatele je možné a žádoucí uplatnit výdaje spojené s transakcí, jelikož prostřednictvím sníženého základu daně sníží i výslednou daňovou povinnost.

Nepodnikatel musí brát zřetel na nemožnost kompenzace příjmů zahrnutých do § 10 ZDP. Nelze tedy uvažovat nad tím, že případnou daňovou povinnost z jiného předmětu daně než totožných cenných papírů lze snížit o případnou ztrátu z nakládání s finančními instrumenty.

Prostředky na osobním účtu, který není využíván pro podnikání, fyzickou osobu administrativou nezatíží, jelikož jejich výnos je řádně očištěn srážkou u zdroje a vyplacen v čisté výši. Ani v tomto případě však nelze uvažovat o optimalizaci či daňovém úniku.

Při sepsání smlouvy o prodeji budoucím je potřeba odlišit datum, kdy je smlouva sepsána a stává se závaznou od data, kdy dojde k prodeji a s tím souvisejícím převodem vlastnického práva. Nabízí se, že dani se lze vyhnout v případě, že ke skutečnému prodeji dojde až po jeho vypršení, přestože smlouva bude sepsána ještě před touto lhůtou. Pro uplatnění osvobození je však rozhodující datum sepsané smlouvy, nikoli skutečný převod vlastnictví na jinou osobu.

Fyzické osoby při nakládání s kapitálovým majetkem nejsou zavázány pouze daňovým hlediskem, ale také povinností odvodu sociálního a zdravotního pojištění. Tuto povinnost lze rovněž pokládat za výdaj.

ZÁVĚR

Primárním cílem této bakalářské práce bylo nalézt řešení k optimalizaci daňové povinnosti fyzických osob podnikajících i nepodnikajících, která půjdou aplikovat na praktické příklady. Na základě těchto údajů byla navržena doporučení pro nakládání s cenným majetkem.

Teoretická část byla zpracována na základě prostudované aktuální právní legislativy v oblasti kapitálového majetku a zdanění a současně také odborné literatury. Tato část byla rozdělena do pěti kapitol. První dvě se zabývaly finančním trhem a s ním souvisejícím trhem cenných papírů. Následující část byla věnována platné legislativě. Část čtvrtá a pátá se věnovala problematice daňové. Teoretická část je zakončena závěrečným shrnutím všech získaných poznatků.

Praktická část byla pojata ze dvou pohledů. První část se věnovala podnikající fyzické osobě a analyzovala případy jako je důležitost rozlišení, zda je majetek začleněn do majetku obchodního či nikoliv, souhrnné částky příjmů nebo vyčlenění bankovního účtu pro podnikání. Následující část zahrnuje nepodnikající fyzické osoby. Tady byly vymezeny podmínky pro uplatnění osvobození či specifická funkce smlouvy o budoucím prodeji. Praktickou část jsem zakončila shrnutím a doporučením pro majitele kapitálového majetku.

Věřím, že mé poznatky jsou přínosné pro majitele cenných papírů a mohou ovlivnit jejich chování na finančním trhu. Zpracování této práce obohatilo mé znalosti a bylo mi přínosem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN [online], © 2014. Praha [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-v-praxi/slovník-pojmu/1356-zajistovna>
- ČESKO, 2012. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 22. března 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 33, s. 1026 - 1365 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=24084>
- ČESKO, 1992. Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 21. listopadu 2014 o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 117, s. 3473 – 3491 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2640>
- DOLEČEK, Marek, 2015. *Cenné papíry*. In: *Business Info* [online]. Praha, 31. 3. 2015 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cenne-papiry-ppbi-50790.html#!&chapter=2>
- GARDNER, Mona J., Elizabeth S. COOPERMAN a Dixie L. MILLS. *Managing financial institutions*. 5th ed. Mason, Ohio: Thomson, 2005, 733 s. ISBN 0-324-26931-5.
- HRDÝ, Milan, 2005. *Oceňování finančních institucí: praktické postupy a příklady*. Praha: Grada, 216 s. ISBN 802-47-0938-4.
- JÍLEK, Josef, 2009a. *Akciové trhy a investování*. 1. vyd. Praha: Grada, 656 s. ISBN 978-80-247-2963-3.
- JÍLEK, Josef, 2009b. *Finanční trhy a investování*. Praha: Grada, 648 s. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-1653-4.
- KOHOUT, Pavel a Martin HLUŠEK, 2002. *Peníze, výnosy a rizika: příručka investiční strategie*. 2. rozš. vyd. Praha: Ekopress, 214 s. ISBN 808-6119-48-3.
- KUBÁTOVÁ, Květa, 2016. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 275 s. ISBN 978-80-7478-841-3.
- MINISTERSTVO FINANCÍ ČR [online], © 2013. Praha [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.psfv.cz/cs/popis-financniho-trhu/struktura>
- MISHKIN, Frederic S., 2016. *The economics of money, banking, and financial markets*. 11th edition. Boston: Pearson, 724 s. ISBN 978-1-292-09418-2.

- MUSÍLEK, Petr, 2011. *Trhy cenných papírů*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 520 s. ISBN 978-80-86929-70-5.
- PAVLÁT, Vladislav, 2005. *Kapitálové trhy*. 2. dopl. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005, 318 s. ISBN 8086419878.
- PEKOVÁ, Jitka, 2005. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 3., přeprac. vyd. Praha: Aspi, 2005, 527 s. ISBN 80-7357-049-1.
- PTÁČKOVÁ MÍSAŘOVÁ, Petra a Milena OTAVOVÁ, 2015. *Daň z příjmů srozumitelně*. Vydání první. Ostrava: Key, 168 s. ISBN 978-80-7418-243-3.
- RADOVÁ, Jarmila, Petr DVOŘÁK a Jiří MÁLEK, 2013. *Finanční matematika pro každého*. 8., rozš. vyd. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-4831-3.
- REJNUŠ, Oldřich, 2016. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada, 380 s. ISBN 978-80-247-5871-8.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2016. *Daňový systém ČR 2016*. 13., aktualiz. vyd. Praha: Vox, 396 s. ISBN 978-80-87480-44-1.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DP	Daňové přiznání
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
OBZP	Osoba bez zdanitelných příjmů
ZDP	Zákon o daních z příjmů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Klasifikace finančního trhu (Rejnuš, 2016, s. 43); zpracování vlastní	17
Obrázek 2 Dělení trhu cenných papírů dle Rejnuše (2016, s. 47), zpracování vlastní.....	19
Obrázek 3 Dělení trhu cenných papírů dle Pavláta (2005, s. 22), zpracování vlastní	19
Obrázek 4 Typy daňových subjektů (Ptáčková Mísařová a Otavová, 2015, s. 11), zpracování vlastní.....	25
Obrázek 5 Druhy daňového osvobození dle Vančurové a Láchové (2016, s.19), zpracování vlastní.....	26
Obrázek 6 Druhy odpočtů dle Vančurové a Láchové (2016, s. 23), zpracování vlastní.....	27
Obrázek 7 Druhy daňových sazeb dle Ptáčkové Mísařové a Otavové (2015, s. 13), zpracování vlastní.....	27
Obrázek 8 Druhy daňových slev dle Vančurové a Láchové (2016, s. 31), zpracování vlastní.....	28
Obrázek 9 Vztah mezi spravedlností a efektivností při správě daní (Peková, 2005, s. 299); zpracování vlastní.....	29
Obrázek 10 Klasifikace daňového systému ČR dle Vančurové a Láchové (2016, s.58 a 61), zpracování vlastní.....	32
Obrázek 11 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nezařazeného do majetku obchodního při splnění a nesplnění časového testu – zpracování vlastní	42
Obrázek 12 Porovnání daňové zátěže s využitím a nevyužitím kompenzace transakcí v dílčím základu daně podle § 7 ZDP, zpracování vlastní,	45
Obrázek 13 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nepodnikající fyzické osoby při splnění a nesplnění časového testu – zpracování vlastní.....	49
Obrázek 14 Porovnání daňové zátěže finančního majetku nepodnikající fyzické osoby při uzavření a neuzavření Smlouvy o budoucím prodeji – zpracování vlastní	53